

ACTIVITEITENVERSLAG 2014

BEGELEIDING VOOR JONGE
VLUCHTELINGEN

vzw **MENTOR-ESCALE** asbl
Opperstraat 19 - 1050 Brussel
Tel.: 02/505.32.32
+info@mentorescale.be
www.mentorescale.be

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	p.1
WIE ZIJN WIJ?	p.2
1. MISSIE EN DOELSTELLINGEN	p.2
2. BASISBEGINSELEN	p.3
3. DOELPUBLIEK	p.8
4. FINANCIERING	p.8
DE JONGEREN VAN MENTOR-ESCALE	p.10
1. ALGEMENE SITUATIE	p.10
2. MOEILIKHEDEN WAARMEE ONZE DOELGROEP GECONFRONTEERD WORDT	p.11
3. GETUIGENISSEN	p.14
4. PROFIEL VAN DE JONGEREN BEGELEID DOOR MENTOR-ESCALE IN 2014	p.17
HET WERK VAN MENTOR-ESCALE	p.26
INDIVIDUELE BEGELEIDING	p.26
1. SOCIO-EDUCATIEVE BEGELEIDING	p.26
2. PSYCHOLOGISCHE BEGELEIDING	p.30
3. SCHOLING / OPLEIDING / WERK	p.30
4. OPVANG IN EEN TRANSITWONING VOOR BIJZONDER KWETSBARE JONGEREN	p.32
5. ONDERSTEUNING BIJ DE OPVOEDING AAN JONGE OUDERS	p.34
GROEPSACTIVITEITEN	p.35
PARI MENA: DE AFDELING VAN MENTOR-ESCALE IN NAMEN	p.48
HET TEAM	p.49

VORMINGSPROCES

p.50

SAMENWERKING EN LOBBYWERK

p.51

MENTOR / PARI MENA BETEKENT VOOR MIJ...

p. 52

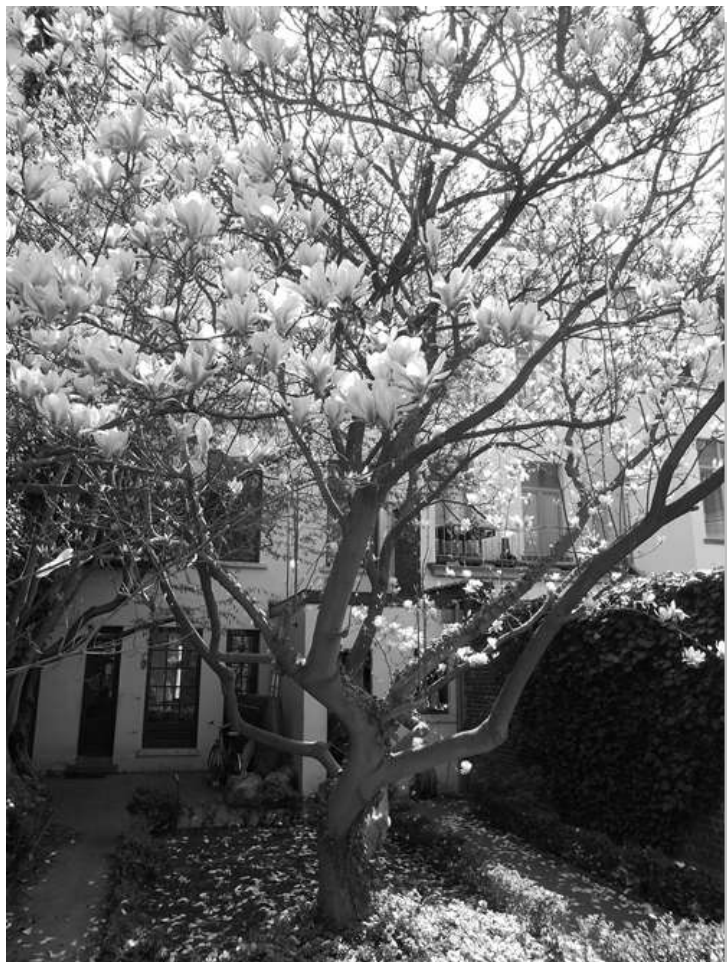
INLEIDING

Mentor-Escale viert zijn 20-jarig bestaan.

Het project is ontstaan uit een toevallige ontmoeting tussen een bedrijfsleider en een niet-begeleide minderjarige.

De volwassene in dit verhaal neemt de jongere, die geconfronteerd wordt met eenzaamheid, onder zijn vleugels door hem te coachen en de deur open te zetten naar een familiale omgeving in België. Vanuit de overtuiging dat beide partijen hierdoor verrijkt kunnen worden, lanceert hij samen met de vzw Exil een systeem van (moreel, niet-financieel) peterschap voor niet-begeleide minderjarigen en wordt de vzw Mentor opgericht. Hij start een sociale dienst om tegemoet te komen aan de noden van de peters/meters die geconfronteerd worden met juridische, sociale en psychologische vragen van hun pete- of metekind en Mentor wordt gefusioneerd met Escale, een opvangtehuis voor NBMV's. Zo ontstaat Mentor-Escale, een individuele en collectieve begeleidingsdienst voor jonge niet-begeleide vluchtelingen.

De afgelopen 20 jaar werd er aan meer dan tweeduizend jongeren een luisterend oor geboden, werden ze gestimuleerd en omkaderd gedurende een opvolgingsperiode van gemiddeld anderhalf jaar.

Wat dit punt betreft zijn de nieuwe opvangplannen van de Regering het meest verontrustend: er wordt een snel vertrek van de jongere uit zijn eerstelijnsopvangcentrum voorzien, gevolgd door een opvang die gefinancierd wordt door de Federale overheid gedurende een beperkte tijd en die dan ten laste valt van de OCMW's die het overnemen. De OCMW's zijn nochtans weinig uitgerust en beschikken over weinig middelen om deze kwetsbare groep te omkaderen.

In dit nieuwe landschap dat uitgedetend wordt voor de opvang van NBMV's, is de plaats die Mentor-Escale - wiens expertise en kwaliteitsvol werk erkend wordt door alle spelers uit de sector en de politieke wereld - inneemt, op zijn minst onzeker te noemen. Het zou jammer zijn indien het begeleidingsprogramma van Mentor-Escale, dat een goed preventiemiddel vormt, plaats moet ruimen voor een opvangsysteem dat schijnbaar minder duur lijkt te zijn maar waarvan de maatschappelijke kosten gelinkt aan de jongeren die ontsporen slechts later kunnen opgemeten worden.

François Casier

Voorzitter van Mentor-Escale vzw

WIE ZIJN WIJ?

---

1. MISSIE EN DOELSTELLINGEN

De vzw Mentor-Escale verzekert de onmisbare educatieve, sociale en psychologische omkadering van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV's) en jonge vluchtelingen.

Onze doelstellingen:

- Het bevorderen van de autonomie van de jongeren.
- Het bevorderen van hun ontplooiing en welzijn.
- Het bevorderen van sociale binding.
- Het bevorderen van de ontwikkeling van een kritisch, actief, verantwoordelijk en solidair burgerschap.
- Het bevorderen van de toegang van jongeren tot sociale rechten.
- Het begeleiden van jongeren in de ontwikkeling van een levensproject.

Ons werkmodel is gericht rond twee polen:

- De **individuele psycho-socio-educatieve begeleiding** die op maat afgestemd wordt in functie van de noden en de vraag van de jongere.
- De **socio-educatieve groepsactiviteiten** waarvoor de jongere aangemoedigd wordt om eraan deel te nemen.

2. BASISBEGINSELEN

2.1. Systemische benadering

Binnen Mentor-Escale hebben we een systemische benadering ontwikkeld. We waken erover dat in de benadering van een bepaalde situatie, de omgevingsfactoren een belangrijke plaats innemen in plaats van voornamelijk oog te hebben voor intrapsychische aspecten in het leven van een persoon.

Onze tussenkomst kan als multidimensioneel worden bekeken in een algemene context die rekening houdt met de eigenheid van de jongere, maar ook en vooral met de verscheidenheid van zijn noden. We willen niet alleen algemeen, dedifferentieerd en gediversifieerd zijn, maar er wordt ook een synergie tot stand gebracht tussen onze handelingen en deze van de verschillende spelers die de jongere omringen van zowel binnen als buiten Mentor-Escale.

2.2. Opvang

De opvang maakt een sleutelement van onze begeleiding uit.

Dit gaat vanaf het eerste contact met de jongere van start, wat een delicaat moment is dat in zekere zin de houvast vormt van de totstandkoming van de fundamenteën van de ontluikende relatie tussen de jongere en het team van Mentor-Escale.

Deze opvang is eens zo belangrijk aangezien de jongere over het algemeen elke verbondenheid (of gewoonte) verloren heeft om een relatie met een volwassene aan te gaan omwille van zijn vluchtparcours. Het vluchten kan immers worden beschouwd als een ervaring van « onsamenhorigheid » en opeenvolgende breuken.

Het team van Mentor-Escale is dus erg waakzaam over de vraag of de jongere zich verwelkomd voelt. We streven ernaar dat de inschrijving van de jongere bij Mentor-Escale een inschrijving in een omgeving, in een instituut in de zin van het stichten of het creëren van een band kan zijn¹. Om dit te kunnen doen, vragen we aan de jongeren om tijdens de eerste ontmoeting met onze organisatie een bezoekje te brengen aan het jongerenhuis en stellen we het team aan hem voor als zijn toekomstige zorgzame omgeving. We waken er ten slotte gedurende de ganse begeleiding over dat Mentor-Escale een gastvrije en warme plaats blijft waar de jongere naartoe kan komen om zichzelf te zijn of tot rust te komen.

---

¹ Volgens de termen van C. Burkel, directeur van de dienst voor geestelijke gezondheidszorg Le Méridien.

2.3. Luisterend oor

Luisteren naar de jongere op alle mogelijke vlakken is een onderliggend basisprincipe in de aanpak van Mentor-Escale.

Een dergelijk principe staat geen vooropgezette ideeën toe over wat het betekent om een niet-begeleide minderjarige te zijn die in België leeft. In tegenstelling, in de filosofie van Mentor-Escale gaat het erom zonder vooringenomenheid naar de jongere te luisteren en proberen te begrijpen wat zijn situatie en zijn doelstellingen zijn.

Soms is de jongere niet in staat om zijn noden en doelstellingen te formuleren. Onze taak bestaat erin om hem te helpen, niet door hem te vertellen welke weg hij moet kiezen, maar door deuren te openen, in een poging hem toegang tot informatie te geven en door hem een aantal vragen te stellen die hem tot nadenken aanzetten.

Naast de reflectie over een levens- of een opleidingsproject, gaat het er vooral om om te proberen begrijpen wat deze jongere doormaakt, wat hem bezig houdt. Daarom is het doel om samen met de jongere te werken vertrekkende vanuit zijn bezorgdheden en door hem enkel te laten leiden door zijn eigen belangen.

Ook het vertrouwelijkheidsprincipe, dat het uitvloeisel is van het luisterprincipe, is erg belangrijk. Zo wordt de jongere niet alleen goed opgevangen en er vooral naar geluisterd, maar moet er voor gezorgd worden dat zijn geschiedenis of zijn problemen niet zullen doorverteld worden, noch aan andere jongeren, noch aan derden, zonder zijn toestemming.

2.4. Verantwoording

De niet-begeleide minderjarige is per definitie zonder ouders in België. Naast het luisterprincipe, dat een basisprincipe is, zijn we ook één van zijn volwassen aanspreekpersonen en dit binnen een professioneel kader. Vanuit dit oogpunt bekijken we de opleiding van de jongere in ruime zin. Dit wil zeggen dat we niet alleen zorgen dat er aan zijn fundamentele noden wordt voldaan, maar ook door hem op zijn plichten te wijzen, hem te confronteren met de gevolgen van zijn keuzes en grenzen stellen.

De verschillende leden van het team zorgen gedurende de ganse begeleiding van de jongere voor de bevordering van het verwerven van verschillende vaardigheden die van essentieel belang zijn voor een goede ontwikkeling en zijn autonomie. Om dit te kunnen doen, proberen we de jongere voortdurend te betrekken in de stappen die genomen werden. Wij dringen aan op een effectieve samenwerking tussen de jongere en onszelf, want door deze samenwerking maakt hij zelf deel uit van de te ondernemen stappen.

« Derrière le mot éduquer, il y a l'idée de rendre libre, de donner les possibilités d'agir »².

---

² J. Mazzocchetti, *Le travail social de proximité en questions, entre utopie et sombre conscience*, Bruylant-Academia, Louvain-La-Neuve, 2007, p.103.

Ook het “empowermentconcept” past uitstekend binnen onze werkfilosofie: de jongere begeleiden om de kracht om te handelen te verwerven en in staat te zijn om beslissingen te nemen, om op pad te gaan, om zijn problemen op te lossen. Dit vereist het verwerven van vaardigheden, maar ook de motivatie en het vertrouwen in zijn vaardigheden.

2.5. Activering van vaardigheden en mogelijkheden, versterken op positieve wijze

De jongeren die bij Mentor-Escale terecht komen, hebben diverse mogelijkheden en vaardigheden. Gedurende de ganse begeleiding waken we erover dat deze eigenschappen geactiveerd worden en dat de jongeren er zich bewust van worden.

We waken ook over de positieve versterking van de jongeren. Deze versterking is een basishouding voor de verschillende hulpverleners. Onze interdisciplinaire aanpak stelt ons in staat om deze versterking op diverse terreinen in te zetten.

Deze versterking betekent ook dat de jongere geholpen wordt om zijn kwetsbaarheden te leren kennen en ze in perspectief te leren plaatsen, eraan te werken en/of om er beter mee te leren leven.

2.6. Pedagogie van het project

De pedagogie van het project spreekt voor zich, en dit in overeenstemming met de waarden en beginselen die het sociaal werk van Mentor-Escale onderbouwen.

De jongeren komen toe op een belangrijk keerpunt in hun leven, met hun bagage, angsten, moeilijkheden, maar ook met hun motivaties en verwachtingen. Het komt er dus op neer om hen te begeleiden in de verwezenlijking van hun project. Het kan zowel om een project van lange duur als om kleine dagdagelijkse doelen gaan, waarbij rekening wordt gehouden met de realiteit waarin elke jongere zich bevindt.

2.7. Interdisciplinariteit en collegialiteit

Bij Mentor-Escale wordt de begeleiding van de jongere gevormd door de verschillende professionele perspectieven die in ons team voorkomen.

We zien de jongere als integraal onderdeel van de omgeving waartoe hij behoort. Zijn begeleiding kan dus niet in verschillende onderdelen worden opgesplitst (het sociale, administratieve, psychologische, educatieve,...), maar moet als één geheel worden beschouwd.

Dit is de reden waarom interdisciplinariteit de basis van onze methodologie uitmaakt. Dit gaat om dagelijkse informele uitwisselingen tussen de verschillende teamleden. Meer formeel maken de wekelijkse teamvergaderingen het voor de werknemers mogelijk om overleg te plegen over een jongere waarbij elk teamlid

zijn specifieke kijk op de zaken weergeeft. Dit werkmodel laat toe om een samenwerkingsgevoel te creëren en zich rond de jongere in al zijn complexiteit te mobiliseren.

2.8. Sociaal netwerk

De meerderheid van de jongeren die wij begeleiden is erg geïsoleerd wanneer ze het opvangcentrum of hun gastgezin verlaten.

Het is belangrijk om een sociaal netwerk rond de jongere te creëren en noodzakelijk om een uitgebreide samenwerking tot stand te brengen met alle gespecialiseerde personen en instellingen die de jongere helpen (voogd, OCMW, jeugdhulp, artsen, psychologen, advocaten, onderwijzers, vrienden, in sommige gevallen de ouders of familieleden, sportclubs, enz.).

Afhankelijk van de maturiteit van de jongere, die in alle gevallen de verantwoordelijkheid over zijn leven blijft dragen, moeten hem de nodige impulsen gegeven worden, hem informatie verschafft worden, deuren voor hem geopend worden en moet hij geholpen worden om andere personen te ontmoeten. De jongere moet aangemoedigd worden om zijn netwerk waarop hij kan terugvallen te verruimen. Het gaat niet alleen om een sociaal netwerk van vrienden maar ook van personen die hem op verschillende manieren hulp kunnen aanbieden doorheen zijn parcours naar autonomie. De jongere moet geholpen worden in het organiseren en gebruiken van dit netwerk. Hij moet de mogelijkheden en beperkingen van elk van deze actoren kunnen inschatten en de juiste personen kunnen aanspreken op momenten dat hij er nood aan heeft. De coördinatie van de werking van zo'n netwerk is van groot belang.

Ons doel is dat de jongere ons op termijn niet meer nodig heeft en dat hij weet waar hij naartoe kan om dagdagelijkse problemen op te lossen.

De jongere begeleiden in het tot stand brengen van een netwerk, bestaat ook uit de voorbereiding voor wat komt na Mentor-Escale. Zoals de verschillende opvangfasen die de jongere doorlopen heeft voor zijn aankomst bij ons, neemt de begeleiding door Mentor-Escale ook een einde (gevolgd door verschillende mogelijke scenario's). Indien de breuk nog steeds aanwezig is, moet deze passage goed doordacht worden. Vooraleer men bij ons « uitgeschreven » kan worden, waken we erover dat hij elders in een netwerk « ingeschreven » is.

Dit is een moeilijke fase voor de jongeren en we denken voortdurend na over hoe de jongeren in staat te stellen om een spoor achter te laten, over mogelijke rituelen, hoe we een einde aan de relatie kunnen brengen, hoe jongeren die al verschillende keren verlaten zijn geweest te helpen aanvaarden dat de relatie stopt.

2.9. Rekening houden met het referentiesysteem van de jongere

Bij hun aankomst beschikken de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen enkel over een identiteit uit het verleden. Deze identiteit, die wankel is gemaakt door de vlucht, is sterk door mekaar geschud.

Langs de ene kant bevindt hij zich in een nieuwe cultuur wat ongetwijfeld culturele shocks met zich meebrengt. Bij Mentor waken we erover dat de jongeren niet vergeten van waar ze komen, dat ze kunnen spreken en uitwisselen over de manier waarop het leven in hun cultuur verloopt, net als over de levensstijl in Europa.

Langs de andere kant zijn de jongeren bij hun aankomst in Mentor-Escale nog vaak reëel of symbolisch gezien erg gericht op hun ouders en hun broers en zussen (wat de huidige situatie van hen ook is: levend in hun land, overleden of verdwenen, met of zonder contact met hun gevlucht kind). Indien het mogelijk is, gaan we met hen het gesprek over hun familiale banden aan en proberen we het te vergemakkelijken om de draad terug op te pikken indien dit mogelijk is. Dit is een erg delicaat punt. Het gaat om het aanbrengen van een vaak pijnlijk aspect van hun achtergelaten leven dat velen onder hen willen onderdrukken.

De kennis van het referentieel cultureel systeem van de jongeren en hun plaats in hun omgeving van herkomst kan helpen om te begrijpen hoe de jongeren functioneren in het gastland. Door te proberen het referentiesysteem van de jongere te begrijpen, ziet men soms een loyaliteitsconflict, een moeilijk of zelfs onmogelijk in te lossen schuld, enz. die onderliggend zijn aan hun keuzes of gedragingen,

2.10. Gemeenschappelijke mentale gezondheid

Zowel de individuele als de groepswerking nemen een even belangrijke plaats in binnen onze organisatie. De jongeren die we begeleiden hebben nood aan gemeenschappelijke middelen, een plaats waar ze aan uitwisseling kunnen doen en kunnen samenkomen. De groepswerking zorgt voor een gedeeld gemeenschapsgevoel: de groep is een hulpbron³.

De ontvangstruimte is het eerste gemeenschappelijke middel: de jongeren kunnen er leeftijdsgenoten terugvinden en er hun vrienden uitnodigen.

De socio-culturele activiteiten, de kampen, de praatgroepen, de activiteiten voor jonge mama's, de burgerschapsweken zijn eveneens middelen die leiden tot het welzijn en de emancipatie van de jongeren.

---

³ J.C Métraux, *La migration comme métaphore*, La Dispute, Parijs, 2011.

3. DOELPUBLIEK

Om in 2014 op individueel niveau te worden begeleid, moest men:

- Vluchteling zijn.
- Jonger dan 18 jaar zijn bij aankomst bij ons of minder dan 21 jaar en vergezeld door een minderjarig kind, broer of zus.
- In België verblijven zonder ouders of wettelijk verantwoordelijke persoon, met uiteraard uitzondering van zijn voogd die verplicht moet worden aangesteld sinds het in voege treden van de programmawet van 24 december 2002 betreffende de « Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen » (KB van 22 december 2003 – BS 29.01.2004).
- In staat zijn om, middels aangepaste begeleiding, zelfstandig te wonen.
- Recht hebben op sociale steun.
- Instemmen met ons begeleidingssysteem.

Om te kunnen deelnemen aan de **groepsactiviteiten**, moest de jongere:

- Jonger dan 26 jaar zijn.
- NBMV zijn of geweest zijn.
- Zijn aankomst op het Belgisch grondgebied officieel hebben aangegeven.
- Instemmen met ons begeleidingssysteem (het reglement ondertekenen en aanvaarden).

4. FINANCIERING

In 2014 waren onze bronnen van overheidssteun de volgende:

- Het Ministerie van Sociale Integratie via een jaarovereenkomst met Fedasil: Deze subsidie heeft een deel van het salaris van de teamleden en van de werkingskosten gedekt.
- Het Europees Vluchtelingenfonds: dit fonds heeft het mogelijk gemaakt om een project van grote omvang met betrekking tot zowel de collectieve als de individuele werking te realiseren.

- Het centrum voor gelijkheid van kansen: we konden genieten van een éénmalige subsidie van het FIM (Impulsfonds voor het Migrantenbeleid) voor de gedeeltelijke financiering van de functie van een opvoedster.
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: drie Gesubsidieerde contractuelen (geco's) werden ter beschikking gesteld.
- Cel Gelijke Kansen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: heeft ons ondersteund voor een project rond opvoeding en lectuur.
- Het Waalse Gewest: in het kader van de « initiatives locales de développement social » (IDLS), hebben we een deel van de huur van de lokalen in Namen kunnen financieren.
- De « Fédération Wallonie-Bruxelles »: sinds 2010 worden we jaarlijks ondersteund door de FWB voor de ontwikkeling van een pilootproject rond gemeenschapswoningen en semi-autonomie in Brussel. In 2014 zijn we in Namen met hetzelfde project van start gegaan. We hebben ook in samenwerking met AMO Samarcande een project rond expressie met de jongeren ontwikkeld.
- De Federale en Bicommunautaire Sociale Fondsen van de Non-Profit Sector: één van deze fondsen (FE.BI) heeft het mogelijk gemaakt om de maandelijkse supervisies van het team te financieren. Een tweede fonds (Sociale Maribel) heeft het mogelijk gemaakt om een gespecialiseerde opvoeder gedeeltelijk te financieren.
- CAP 48: we werden ondersteund door de werking rond de jonge mama's.
- Koning Boudewijnstichting: we werden ondersteund voor een begeleidingsproject rond geboorte.
- Ecett - Networks vzw: heeft het mogelijk gemaakt om een studiereis naar Italië te organiseren voor drie teamleden in het kader van de uitwisseling van goede praktijken.

De rest van ons werk werd met privémiddelen gefinancierd:

We organiseren elk jaar een voorstelling die ons inkomsten oplevert, waarmee we de personeelskosten alsook een deel van de noodzakelijke werkingskosten kunnen dekken.

In 2014 hebben er twee voorstellingen plaatsgevonden: één in Brussel, de andere in Namen.

Naast financiële bijdragen hebben we ook concrete materiële hulp gekregen:

We kregen niet-bederfelijk voedsel van twee organisaties. De jongeren die niet over inkomsten beschikken, konden dit gratis komen afhalen bij Mentor-Escale:

- De Voedselbank Brussel-Brabant (maandelijks, het hele jaar door)
- Arc-en-Ciel (jaarlijks)

We konden genieten van een gift van informaticamateriaal dankzij Netika: 3 tweedehands computers om een deel van het informatica-apparaat te vernieuwen.

We kregen ook tweedehands boeken die verzameld werden door de leerlingen van de Europese school.

DE JONGEREN VAN MENTOR-ESCALE

---

1. ALGEMENE SITUATIE

Net als de volwassenen vluchten jonge vluchtelingen voor oorlog en gewapende conflicten, voor vervolging, armoede en schaarste. Sommigen onder hen worden het slachtoffer van mensenhandel, economische uitbuiting of seksueel misbruik.

Een deel van de niet-begeleide minderjarigen komt tot aan de grens in het gezelschap van een goede of verre kennis van de familie, anderen maken gebruik van de diensten van een “smokkelaar” die moet worden betaald, waardoor de familie van de jongere diep in de schulden raakt. Die schulden zullen zwaar op hem blijven wegen tijdens het verdere verloop van zijn levenstraject in België, zowel op materieel als op mentaal vlak. Maar soms blijkt dat er ook jongeren zijn die alleen hebben gereisd. In dat geval gaat het meestal om jongeren die tussen 17 en 18 jaar oud zijn.

Wanneer deze jongeren aankomen in een West-Europees land zoals België, zijn ze dus alleen, zonder enige familiale ondersteuning. Ze lijden onder de scheiding, het misbruik en de trauma's die ze hebben meegemaakt.

Vanaf het ogenblik dat ze op het grondgebied of in het land aankomen, botsen ze vaak op de taalbarrières en hebben ze de middelen niet om in hun levensonderhoud te voorzien. Meestal hebben ze geen bezittingen en zijn ze dan ook uiterst kwetsbaar en vatbaar voor uitbuiting. Ze hebben het zwaar te verduren zowel op sociaal als psychologisch vlak en hebben nood aan een aangepaste begeleiding, op maat van hun behoeftes en specifieke situatie.

2. MOEILIKHEDEN WAARMEE ONZE DOELGROEP GECONFRONTEERD WORDT

De moeilijkheden waarmee de NBMV's geconfronteerd worden zijn complex en divers.

De jongeren die we begeleiden worden onder andere geconfronteerd met:

- De scheiding van hun naasten en omgeving van herkomst.
- Problematiek gelinkt aan de adolescentie.
- Moeilijkheden die gepaard gaan met het autonoom wonen.
- Problemen gelinkt met de vlucht en de noodzaak om een plaats te vinden in de Belgische samenleving.
- Moeilijkheden wanneer ze 18 jaar worden die te maken hebben met de overgang naar meerderjarigheid.
- Moeilijkheden voor sommigen gelinkt aan het feit dat ze jonge ouders zijn.

2.1. De scheiding van hun omgeving van herkomst

De scheiding van hun omgeving van herkomst gebeurt vaak erg brutaal en gewelddadig. Veel jongeren die we begeleiden doorgaan een rouwproces omwille van overleden of vermiste ouders. Zelfs voor de jongeren die nog in contact zijn met hun familie, vormt de scheiding van hun naasten een echte beproeving.

2.2. Problematiek gelinkt aan de adolescentie

De jongeren moeten tegelijkertijd proberen om hun conflicten rond adolescentie te beheersen. De adolescentie, dat beschouwd kan worden als een vluchtperiode op zich, is een passage waarin alles nog moet gebeuren en waarin de de jongeren een nieuwe identiteit moet opbouwen.

2.3. Moeilijkheden gelinkt aan autonoom wonen

De overgang naar leven in autonomie houdt op zich ook verscheidene moeilijkheden in:

Een eerste moeilijkheid heeft te maken met de zoektocht naar een woning. Deze moeilijkheid heeft meerdere oorzaken: de hoge huurprijzen en het gebrek aan woningen met een gematigde huurprijs, het feit dat jongeren minder ervaren zijn om een woning te zoeken (moeilijkheid om zich uit te drukken in één van de landstalen, weinig of geen informaticakennis, weinig kennis van de Belgische culturele gedragsregels, geen of weinig oriëntatiepunten, geen of weinig kennis van de huurwetgeving) en de weigering van veel eigenaars om hun eigendom te verhuren aan personen die afhankelijk zijn van sociale bijstand, en meer nog, die van vreemde origine zijn.

Een tweede moeilijkheid heeft te maken met de toegang van jongeren tot sociale rechten. Vaak blijkt de gespecialiseerde kennis van een maatschappelijk werker onmisbaar te zijn voor de jongere om zijn rechten te kennen en doen openen. Nadat deze rechten verworven zijn, heeft de jongere bovendien vaak hulp nodig om te kunnen voldoen aan de eisen van de verschillende instanties en om deze rechten te kunnen behouden.

Een derde moeilijkheid is gelinkt aan scholing of vorming. Bij aankomst in België hebben deze jongeren vaak geen goed gevormd of realistisch idee over hun toekomst. De meesten hebben er een chaotisch schoolparcours op zitten dat elk geval erg verschillend is van het onze. Hun kennis van het Frans en de nieuwe technologieën is bovendien vaak onvoldoende voor onze hypercommunicerende samenleving dat gericht is op in een succesvol school- en beroepsleven.

Een vierde moeilijkheid heeft te maken met het beheer van het dagelijks leven. Van de ene dag op de andere moet de jongere zijn eigen woning, zijn uitkering, levensstijl, budget beheren en dit in een land dat hij niet of weinig kent.

2.4. Moeilijkheden gelinkt aan de noodzaak om een plaats te vinden in de gemeenschap waar men opgevangen wordt

Een andere, en niet de minste, moeilijkheid waarmee onze doelgroep geconfronteerd wordt, heeft te maken met de integratie⁴ van NBMV's in onze Belgische samenleving. Deze gevoelige kwestie is eens zo ingewikkeld aangezien de NBMV's niet alleen moeten omgaan met de obstakels die met hun vluchtparcours te maken hebben, maar ook met de afwezigheid van een familiale omkadering, maar ook door hun jonge leeftijd en de eenzaamheid die vaak gepaard gaat met autonoom wonen en "sociale ontworteling". Deze jongeren moeten hun draai vinden in een land waarvan ze de cultuur en instellingen niet kennen. Ze missen informatie, of het nu te maken heeft met het dagelijks leven, het functioneren van de Belgische samenleving, de culturele regels of gepaste gedragingen. Ze worden ook dikwijls geconfronteerd met ware culturele shocks waarmee ze moeten leren omgaan.

⁴ De term « intégration » wordt hier gedefinieerd als « l'adoption à des degrés divers de traits culturels de la société d'accueil, et à leur participation aux divers instances de la vie sociale ». M. Cohen-Emerique, *Pour une approche interculturelle en travail social, théories et pratiques*, Politiques et interventions sociales, Presses de l'école des hautes études en santé publique, Frankrijk, 2011.

2.5. De overgang naar meerderjarigheid

We willen ook wijzen op de verschillende moeilijkheden waarmee de jongeren te maken krijgen in de overgang naar meerderjarigheid, wat vaak beleefd wordt als een nieuw crisis- en breukmoment.

2.6. Opvoeding

Onze organisatie begeleidt ook vele zwangere meisjes of jonge mama's. Zij zijn uiterst kwetsbaar, wat vaak leidt tot onzekerheid. Hun kwetsbaarheid wordt nog versterkt door het feit dat deze jonge mama's geen netwerk hebben waarop ze kunnen terugvallen en dat ze geconfronteerd worden met verschillende moeilijkheden van praktische orde die te maken hebben met hun statuut.

Door deze verschillende moeilijkheden, worden deze jonge vluchtelingen geconfronteerd met de noodzaak om een complexe, diverse en gewaardeerde identiteit (her)op te bouwen.

3. GETUIGENISSEN

Hij is 18 jaar, komt uit Afghanistan en wordt sinds 3 jaar begeleid door Mentor-Escale (8/2012)

Ik kom uit Afghanistan, ik ben sinds 3,5 jaar in België, ik heb één kleine zus en twee jongere broers.

Mijn vader vervoerde personen tussen 2 regio's, tot het moment waarop hij verdween. Hij werd ontvoerd door de Taliban. In de regio van waar ik afkomstig ben, komt de Taliban regelmatig mannen ontvoeren.

Ik vrees nog altijd de Taliban, vooral omdat ze Hazaras en Sjiïeten in het bijzonder viseren.

Toen ik veertien was, heb ik mijn land verlaten via Iran. Ik bleef er 5 maanden en ik heb er gewerkt om mijn reis te kunnen betalen.

Erna heb ik mijn route verder gezet richting Turkije en nadien via Griekenland, Italië en Frankrijk. Ik ben tot slot in België aangekomen. De reis heeft alles in totaal een jaar geduurd. Toen ik in 2011 in België aankwam, was ik 15 jaar. In 2012 heb ik bescherming gekregen van België.

Het is 3,5 jaar geleden dat ik mijn familie niet meer gezien heb, dat is erg moeilijk voor mij !

Mentor Escale is er om jonge vluchtelingen en jonge mama's zonder hun echtgenoot te helpen .

We leren er alleen te leven, een beetje zoals een stage. Toen ik in het centrum verbleef, leefde ik samen met 200 mensen, dat was gemakkelijk.

Erna toen ik mijn papieren kreeg, moest ik het centrum verlaten en ben ik naar Mentor Escale gegaan..

En Mentor Escale is er om te helpen na het centrum, dat is het exact.

Ik heb bijvoorbeeld in Mentor-Escale geleerd hoe het OCMW, het ziekenhuis werkt, wat je moet doen om alle papieren in orde te houden,...

Ik kom ook naar Mentor-Escale om tafelvoetbal te spelen met mijn vrienden, voor de Franse lessen en om samen te eten op woensdagen.

Ze is 19 jaar, komt uit Syrië en ze wordt sinds 1,5 jaar begeleid door Mentor-Escale

Ik kom uit Syrië. In ben sinds twee jaar in België. Ik ben naar hier gekomen omdat er oorlog is in mijn land. Ik ben nu 19 jaar. Toen ik naar hier kwam, was ik 17 jaar en was ik alleen, zonder mijn ouders.

Syrië is een erg gevaarlijk land geworden door de oorlog.

Ik zou jullie graag goed willen uitleggen wat de oorlog doet wanneer het in je land gebeurt, maar ik vind de juiste woorden niet.

Oorlog kan plots beginnen. Alles kan goed gaan een bepaalde dag en de dag erna ben je alles kwijt wat je in je leven opgebouwd had.

Wanneer er oorlog in je land is, veroorzaakt het honger, angst en onzekerheid. Er zijn mensen om je heen, je vrienden, je leerkrachten, enz. die sterven.

Nu zijn de meeste mensen van mijn land vluchtelingen die overal in de wereld verspreid zijn, zoals mijn grootmoeder. Zij heeft gans mijn leven voor mij gezorgd. Nu is ze in Turkije.

Ik heb haar moeten achterlaten omdat ze te ziek en oud was om het traject verder te zetten. Ik probeer nu om haar naar België te laten komen, maar het lukt niet. Ik mis haar enorm!

Ik heb asiel aangevraagd en een positieve beslissing gekregen. Nu kan ik mijn leven hier opnieuw opbouwen.

Ik studeer kantoor in een school in Zaventem. Het is soms moeilijk voor mij omdat ik een nieuwe leerling ben en ik studeer nog maar sinds een jaar Nederlands. Ik zou graag mijn studies willen afmaken en een tof gezin hebben.

Ik hoop dat ik ooit op een dag mijn land terug kan bezoeken.

Nu zou ik graag willen uitleggen wat Mentor-Escale voor mij betekent. Voor mij is Mentor-Escale mijn familie.

Ze hebben me de weg getoond om mijn leven hier te kunnen verderzetten.

Ze hebben me eerst geholpen om een appartement te vinden en om mijn papieren in orde te krijgen.

Dan hebben ze een school voor me gevonden. Ze zijn er nu nog voor me wanneer ik hulp nodig heb.

Ze organiseren activiteiten, feestjes en we koken en eten samen.

Als ik ziek ben, bel ik naar Mentor-Escale.

Als ik me slecht voel, ga ik naar Mentor-Escale, maar ook als ik blij ben.

Als ik honger, een probleem heb of als ik gewoon wil praten met iemand, ga ik naar Mentor-Escale.

Het is erg belangrijk voor mij dat er personen zijn die ik kan vertrouwen en met wie ik kan praten over erg persoonlijke dingen. Ik heb niemand anders om dit mee te doen.

Op school vragen ze soms om contact op te nemen met mijn ouders. Ik zeg dan dat ze moeten bellen naar Mentor-Escale.

Omwille van al deze redenen is Mentor-Escale als familie voor mij, omdat dit voor mij de betekenis is van het woord « familie ».

4. PROFIEL VAN DE JONGEREN BEGELEID DOOR MENTOR-ESCALE IN 2014

In 2014 bereikten we door onze werking op directe wijze 446 jongeren waarvan 54 kinderen van minder dan 8 jaar.

4.1. Inleiding

Individuele begeleiding

In totaal hebben **153 jongeren** individuele begeleiding gekregen in 2014, waaronder **23 jonge moeders** en **27 baby's**. Van de 153 jongeren werden er **37** begeleid in **Namen** en **116** in **Brussel**.

In 2014 hebben we **57** nieuwe begeleidingen aanvaard.

Groepsactiviteiten

In 2014 hebben er 293 jongeren die niet (meer) individueel werden begeleid, deelgenomen aan de groepsactiviteiten georganiseerd in onze Brusselse afdeling.

4.2. Tabellen en statistieken

Om het specifieke profiel te bepalen van de jongeren ingeschreven voor de groepsactiviteiten die niet (meer) individueel worden begeleid, hebben we ervoor gekozen om in de statistieken voor “groepsactiviteiten” de jongeren op te nemen die **uitsluitend** ingeschreven waren voor die activiteiten (en dus niet de individueel begeleide jongeren die ook deelnamen aan groepsactiviteiten).

Leeftijd bij aankomst

Individuele begeleiding

- Alle begeleide jongeren in 2014 bij elkaar beschouwd, was **30%** van de jongeren **17,5 jaar oud** bij aankomst in Mentor-Escale.

- De aanvraag tot begeleiding van de jongeren die meerderjarig waren op het moment van de start van de begeleiding, werden ingediend toen ze nog minderjarig waren of aankomstig van jongeren die een kind ten laste hadden.
- De jongere van **14 jaar** kwam naar Mentor-Escale samen met zijn broer van **16 jaar**. Zij werden ondergebracht in één van onze transitwoningen.

Groepsactiviteiten

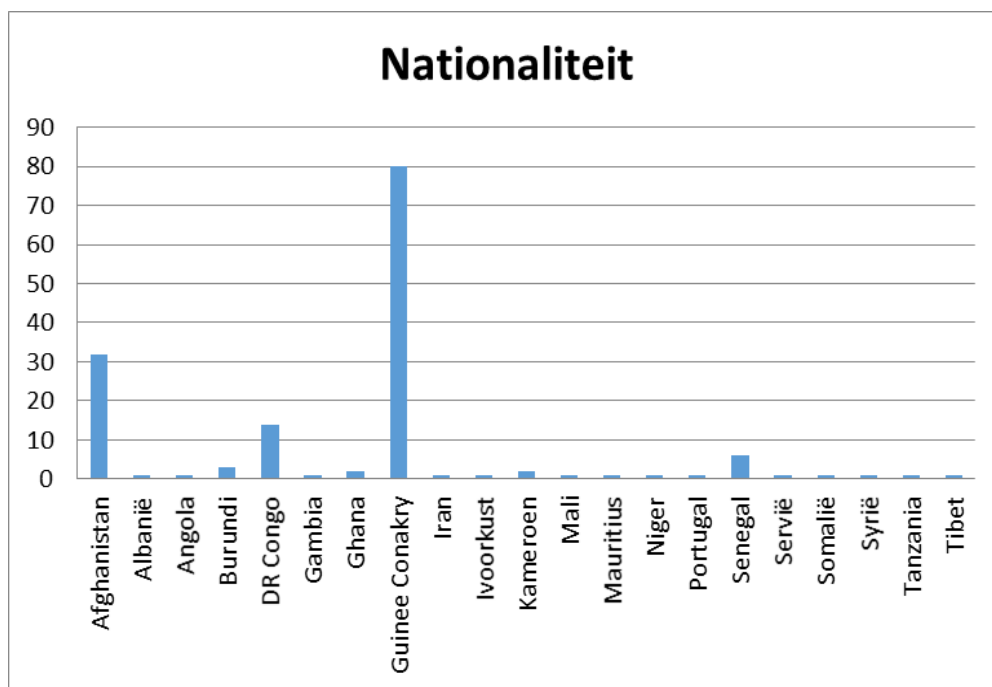

- **15%** van de jongeren die deelnamen aan de groepsactiviteiten terwijl ze niet (meer) individueel werden begeleid, was **19 jaar** oud bij hun inschrijving.
- De gemiddelde leeftijd bij de inschrijving voor de groepsactiviteiten is **19 jaar** (zonder rekening te houden met de kinderen, de “anciens” of de jongeren van wie de leeftijd niet werd meegedeeld).
- **23 kinderen** jonger dan 15 jaar hebben deelgenomen aan de activiteiten.
- **32 “anciens”**, geboren tussen 1976 en 1986, hebben regelmatig deelgenomen aan een groepsactiviteit.

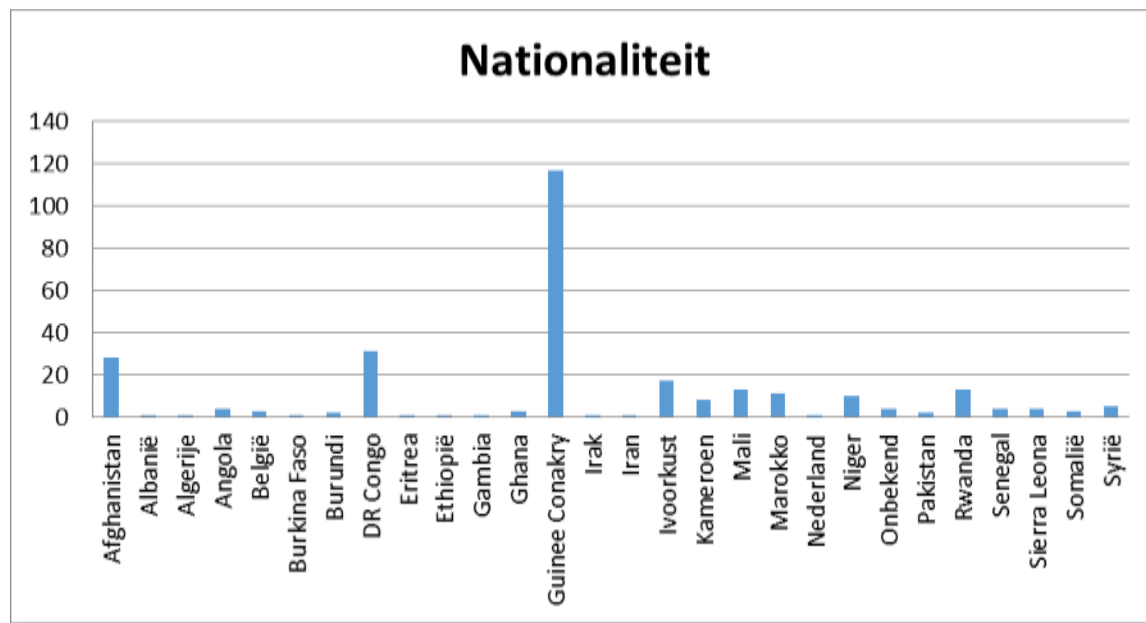
Nationaliteit

Individuele begeleiding

- De jongeren die in 2014 begeleid werden, hebben 21 **verschillende nationaliteiten**.
- De sterkst vertegenwoordigde landen zijn **Guinee-Conakry (51%)**, **Afghanistan (21%)** en de **Democratische Republiek Congo (8%)**.

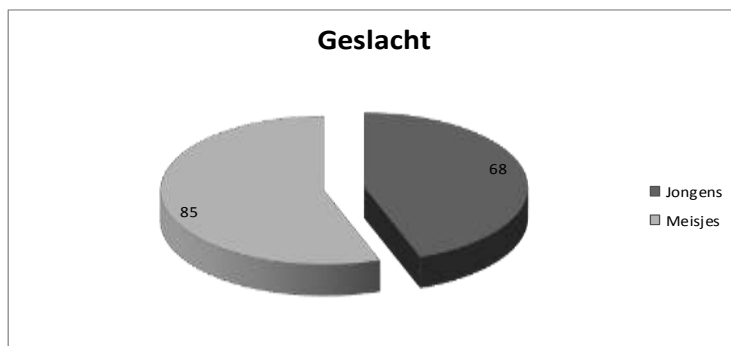
Groepsactiviteiten

- De jongeren die in 2014 hebben deelgenomen aan de groepsactiviteiten zijn afkomstig uit **27** verschillende **landen**.
- De sterkst vertegenwoordigde landen zijn **Guinee-Conakry**, de **Democratische Republiek Congo** en **Afghanistan**.
- De jongeren met Belgische nationaliteit zijn ofwel jongeren die regelmatig hebben deelgenomen aan de groepsactiviteiten in het kader van een partnerschap met andere jeugdverenigingen, ofwel genaturaliseerde jongeren.

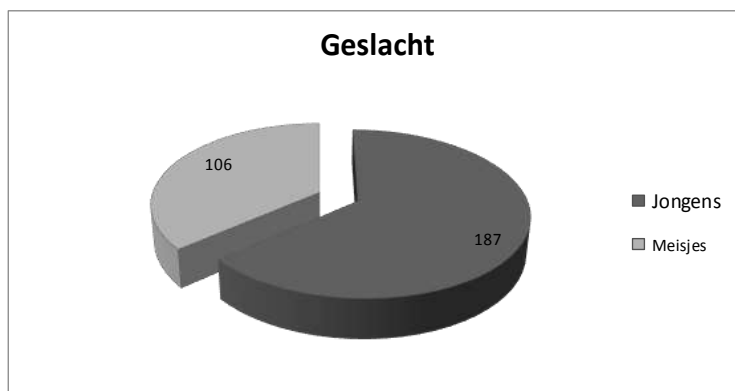
Geslacht

Individuele begeleiding

- In 2014 hebben we **85** meisjes en **68** jongens begeleid.
- De meisjes vertegenwoordigen **55%** van de jongeren begeleid in 2014. We blijven uitgaan van de veronderstelling dat de maatschappelijk werkers in de diverse centra die de jongeren naar ons doorverwijzen relatief iets meer bekommerd zijn om zelfstandig wonende meisjes dan om zelfstandig wonende jongens. Dit percentage is namelijk niet representatief voor de verdeling tussen mannen en vrouwen binnen de opvangcentra.

Groepsactiviteiten

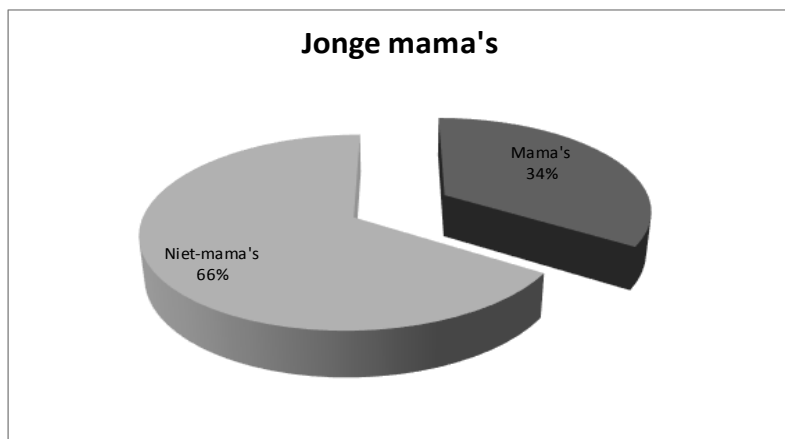

- In 2014 hebben **106** meisjes (47%) en **187** jongens (53%) die niet individueel begeleid werden, deelgenomen aan de groepsactiviteiten.

Jonge moeders

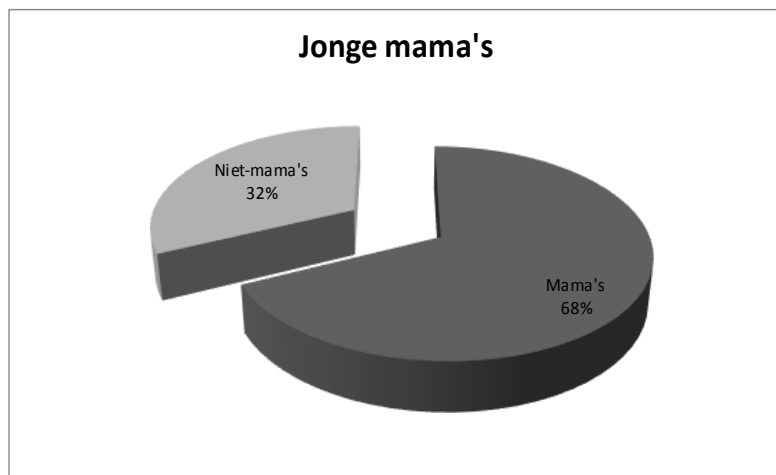

Individuele begeleiding

- Onder de meisjes die we begeleid hebben in 2014, waren er **23** (2 in Namen en 21 in Bruxelles) jonge mama's, wat neerkomt op **34%** van de meisjes (baby's niet meegerekend) die we begeleiden.

Groepsactiviteiten

Van alle meisjes ingeschreven voor de groepsactiviteiten zijn er 34 jonge moeders, wat neerkomt op 32% van de ingeschreven meisjes.

Herkomst

Individuele begeleiding

Opvangstructuur	Individuele begeleidingen 2014
Vrienden	1
Gastgezinnen	2
Centrum Croix Rouge Aywaille	1
Centrum Croix Rouge Oignies	5
Centrum Croix Rouge Hotton	2
Centrum Croix Rouge Ukkel	5
Rode Kruiscentrum Eeklo	1
Fedasilcentrum Bovigny	4
Fedasilcentrum Charleroi	1
Fedasilcentrum Florennes	20
Fedasilcentrum Jodoigne	3
Fedasilcentrum Morlanwelz	4
Fedasilcentrum Pondrôme	4
Fedasilcentrum Rixensart	40
Fedasilcentrum Sint-Truiden	1
Fedasilcentrum Stoumont	1
Fedasilcentrum Virton	2
Fedasilcentrum Sint-Pieters-Woluwe	3
Fedasil centrum Klein Kasteeltje	16
Centrum Maillen (Assesse)	7
LOI Braine-le-Château	8
LOI Erquelinnes	1
LOI Lustin	1
LOI Walcourt	2
LOI Watermaal-Bosvoorde	5
El Paso - Joseph Denamur	13
Totaal	153

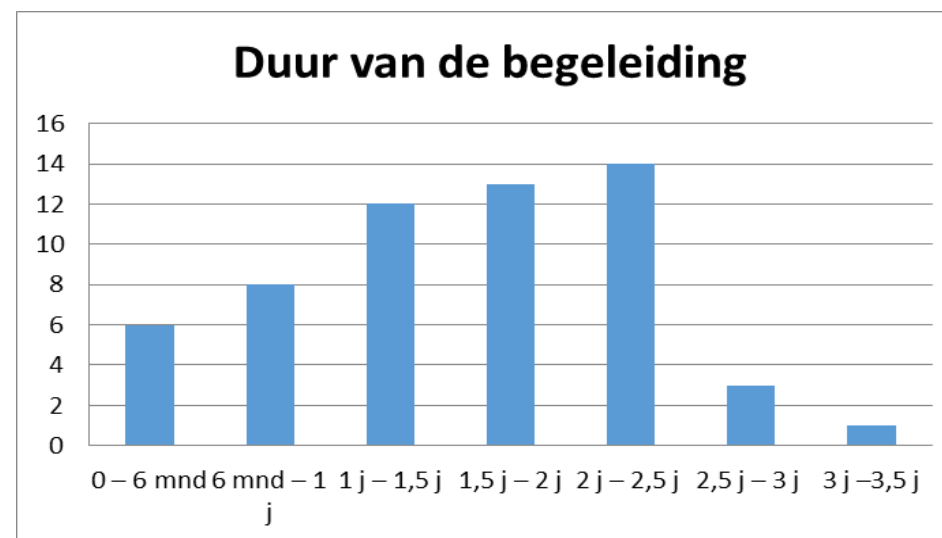
- Deze jongeren komen van **5 centra van Croix Rouge**, **12 opvangcentra Fedasil**, **5 LOI's**, **2 structuren van jeugdhulp/ LOI** of van een privéwoning van **vrienden** of een **gastgezin**.
- De meest vertegenwoordigde centra zijn: **Rixensart: 26%**, **Florennes: 13%**, **Klein Kasteeltje (CADE): 10%**.

Duur van de begeleiding

Individuele begeleiding

Periode van de begeleiding	Afgeronde begeleidingen
0 – 6 maanden	6
6 maanden – 1 jaar	8
1 jaar – 1,5 jaar	12
1,5 jaar – 2 jaar	16
2 jaar – 2,5 jaar	16
2,5 jaar – 3 jaar	3
3 jaar – 3,5 jaar	1
Totaal	62

- 51% van de jongeren werd gedurende 1,5 à 2,5 jaar begeleid.
- 10 % werd minder dan 6 maanden lang begeleid: dit cijfer is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het feit dat sommige jongeren begonnen zijn aan een begeleiding bij Mentor-Escale, maar later een onderkomen hebben gevonden buiten Brussel of Namen (want dan sluiten wij de begeleiding af).

HET WERK VAN MENTOR-ESCALE

INDIVIDUELE BEGELEIDING

1. SOCIO-EDUCATIEVE BEGELEIDING

Elke jongere wordt begeleid door een aangewezen maatschappelijk werker.

De jongere kan zijn maatschappelijk werker op elk moment aanspreken tijdens de permanentie-uren of op afspraak. De frequentie van de ontmoetingen tussen de jongere en de maatschappelijk werker hangt af van zijn noden en kunnen afnemen afhankelijk van de evolutie van de jongere.

De voorgestelde begeleiding wordt op maat van de autonomie van de jongere aangepast. Dit werk zorgt ervoor dat de jongere een kwaliteitsvolle begeleiding kan krijgen, in die zin dat hij geleidelijk aan de werking leert kennen van de verschillende instellingen die hij zal tegenkomen doorheen de verschillende stappen die hij zal moeten nemen. In het begin van de begeleiding heeft de jongere vaak geen oriëntatiepunten. Hij zal bepaalde tools verwerven die het hem mogelijk maken om om te gaan met administratieve besommingen in het dagelijks leven.

De subtiliteit van het werk van de maatschappelijk werker bestaat erin om de kwaliteiten waarover de jongere beschikt tot uiting te brengen en hem er bewust van te maken opdat hij zelfvertrouwen en verantwoordelijkheidszin aankweekt.

De begeleiding door de maatschappelijk werker omvat **verschillende domeinen**:

Psychosociale begeleiding

De maatschappelijk werker is op transversale manier waakzaam over het psychosociale welzijn van de jongere. Hij luistert naar de jongere om zijn noden en eventuele problemen te kunnen vaststellen, hij bevordert de ontwikkeling van een gevoel van eigenwaarde van de jongere door middel van positieve aanmoediging en indien nodig, bevordert hij de contacten met gespecialiseerde hulpverleners (psychologen, peterschap,...).

Woning

Eén van de eerste vragen van de jongeren wanneer zij aankomen bij Mentor-Escale, is de begeleiding bij de zoektocht naar een woning.

Concreet houdt dit in dat de maatschappelijk werker de jongere aanleert hoe hij een woning kan vinden door middel van kranten of internet of door de straten te wandelen. Er wordt hem uitgelegd op wat hij moet letten en welk budget hij voor ogen moet houden. De jongeren kunnen gebruik maken van een computer met internettoegang en ze kunnen de telefoon gebruiken om eigenaars te contacteren.

Wanneer een jongere verschillende advertenties die hem interessant lijken verzameld heeft, legt de maatschappelijk werker hem uit hoe hij moet bellen om een afspraak vast te leggen. De maatschappelijk werker geeft het goede voorbeeld of oefent aan de hand van een rollenspel en moedigt vervolgens de jongere aan om in zijn aanwezigheid te telefoneren om feed-back te kunnen geven.

Wanneer de jongere een afspraak heeft bekomen, begeleidt de maatschappelijk werker (in de mate van het mogelijke) de jongere tijdens het eerste woningbezoek. Er wordt uitgelegd op welke punten hij moet letten en welke vragen hij moet stellen. De maatschappelijk werker is ook aanwezig om de eigenaar gerust te stellen: er wordt uitgelegd dat de jongeren omkaderd zijn door een dienst en dat ze niet aan hun lot overgelaten zijn.

Wanneer de jongere een woning heeft gevonden die hem bevalt, begeleidt de maatschappelijk werker hem in de verdere stappen: ondertekening van het huurcontract, inschrijving in het OCMW, in orde maken van de huurwaarborg, inschrijving in de gemeente, zoektocht naar goedkope meubels, openen van de tellers, enz.

De maatschappelijk werker waakt er ook over dat de jongere op de hoogte is van de rechten en plichten van een huurder.

In de mate van het mogelijke en mits akkoord van de jongere, gaat de maatschappelijk werker naar zijn huis, eens hij geïnstalleerd is. Zo kunnen de leefomstandigheden van de jongere beter ingeschat worden en kunnen er tips gegevens worden over het dagelijks leven.

Naast de hulp van de maatschappelijk werker, wordt er 2 uur per week een woningpermanentie georganiseerd door vrijwilligers om de jongeren te begeleiden in hun zoektocht naar een woning.

Sociale bijstand en financiële autonomie

De jongeren die we begeleiden hebben theoretisch gezien recht op sociale bijstand van het OCMW. De stappen die ondernomen moeten worden om deze financiële hulp toegankelijk te maken, zijn soms enorm complex. De maatschappelijk werker begeleidt de jongere doorheen deze tocht, met het oog op een geleidelijke autonomie.

Hij legt aan de jongere uit wat het OCMW doet, de redenen waarom hij recht heeft op sociale bijstand maar ook de plichten die op hem rusten. Vervolgens worden de nodige stappen om te kunnen genieten van deze bijstand uitgelegd. Indien het nodig blijkt (bevoegdheidsconflict tussen OCMW's, onderbreking van de bijstand,...) valt het voor dat de maatschappelijk werker tussenkomt bij de instanties om de communicatie te bevorderen of om de rechten van de jongere te doen gelden.

Eens de jongere financiële steun heeft, moet hij nog leren om een budget te beheeren en een bankrekening te gebruiken. Ook hier is er een rol weggelegd voor de maatschappelijk werker die uitlegt hoe een bankkaart werkt, wat de risico's zijn van aankopen op krediet, dat het belangrijk is om maandelijks een kleine geldsom te sparen en om tijdig facturen te betalen. Er wordt ook voorgesteld om een maandelijks budget op te stellen om een duidelijker zicht te krijgen op de uitgaven. Wanneer de jongere een factuur krijgt die hij niet begrijpt, kan hij die meenemen naar zijn maatschappelijk werker om uitleg te vragen en om eventueel de leverancier te contacteren om meer informatie te verkrijgen.

Hiernaast begeleidt de maatschappelijk werker de jongere dagelijks in een heel aantal andere stappen door de inbreng van de jongere te bevorderen in functie van de situatie en de noden van deze laatste.

We willen er ook op wijzen dat er in het kader van de transitwoningen een aangepast budgetbeheer tot stand wordt gebracht. Het geld van het OCMW komt eerst bij Mentor-Escale terecht alvorens het om de 2 weken aan de jongeren wordt uitgedeeld.

In het algemeen begeleidt en ondersteunt de maatschappelijk werker de jongere om sociale bijstand te bekomen, in het beheer van zijn budget, net als in het geheel van de stappen ter bevordering van zijn maatschappelijke integratie.

Gezondheid

Het is voor de jongeren niet altijd eenvoudig om het Belgische systeem van gezondheidszorg te begrijpen. Ze worden geconfronteerd met diverse problemen: stappen om terugbetaling van gezondheidszorgen te krijgen, bestaan van geconventioneerde en niet-geconventioneerde artsen, begrip van het consultatiesysteem en het maken van afspraken, begrip van het belang van een medisch getuigschrift of een voorschrift, noodzaak om de gebruiksaanwijzingen van geneesmiddelen te respecteren,...

Vanaf het moment dat de jongere ten laste wordt genomen, helpt de maatschappelijk werker bij de inschrijving bij het ziekenfonds en geeft hij uitleg over hoe de Belgische gezondheidszorg werkt. Hij begeleidt ook de jongeren in de zoektocht naar een huisarts in de buurt en specialisten zoals gynaecologen, tandartsen of anderen. Deze stappen worden ook ondernomen als de jongere een goede gezondheid heeft opdat hij een netwerk opbouwt waarop hij zich kan berusten moest het nodig zijn (in plaats van onmiddellijk naar de spoeddiensten te gaan). Het valt voor dat de maatschappelijk werker de jongere bijstaat bij de arts indien de jongere bijzonder kwetsbaar is.

Indien de maatschappelijk werker problemen van psychologische aard vaststelt, verwijst hij de jongere door naar de psycholoog van ons team.

Algemeen genomen moet de maatschappelijk werker tijdens de individuele gesprekken vaak gezondheidstips meegeven over voeding, levensstijl, enz.

Verblijfsprocedures

Een groot aantal van de jongeren die wij begeleiden, beschikt over een tijdelijke verblijfstitel (bijv. subsidiaire bescherming). Dit statuut vraagt een bijzondere opvolging om zo lang als mogelijk te vermijden dat de jongere in de illegaliteit terecht komt. We proberen de jongere te sensibiliseren omtrent de noodzaak om de eventueel vooropgestelde voorwaarden te respecteren, om de juiste stappen te ondernemen en de termijnen die eraan verbonden zijn in acht te nemen.

De maatschappelijk werker kan de jongere ook bijstaan in andere stappen die gelinkt zijn aan de procedure, zoals bijvoorbeeld gezinshereniging of de zoektocht naar naasten via de dienst Tracing van het Rode Kruis.

Indien het noodzakelijk is, verwijst (of begeleid indien nodig) de maatschappelijk werker de jongere door naar een advocaat of gespecialiseerde dienst zodat de jongere begeleid kan worden in de stappen die gelinkt zijn aan zijn statuut.

Burgerschap

De maatschappelijk werker en de andere teamleden waken er gedurende de ganse begeleiding over dat de jongere geïnformeerd wordt over zijn voornaamste burgerrechten en -plichten. Er worden hem tools aangereikt waarmee hij de Belgische culturele gedragsregels kan ontdekken en (on)aangepaste gedragingen in de samenleving worden met hem besproken (naleven van afspraken, manier van praten, durven voor zich op te komen, beleefdheidsregels,...). De jongere wordt geïnformeerd over en aangemoedigd om gemeenschapsdiensten te verrichten binnen of buiten Mentor-Escale.

Beheer van het dagelijks leven

Algemeen genomen kan de maatschappelijk werker de jongere in de meest diverse vragen en noden begeleiden, gaande van energiebeheer tot afvalsortering of rond voeding of oriëntatie in de stad (openbaar vervoer, kaarten,...).

2. PSYCHOLOGISCHE BEGELEIDING

Een dag per week is er in Brussel een psycholoog aanwezig die gespecialiseerd is in werken met NBMV's om de grote psychologische problemen van sommige van onze jongeren het hoofd te bieden en omdat het uiterst moeilijk is om hen door te verwijzen naar een externe psycholoog. De jongeren die dit willen, kunnen ook genieten van individuele etnopsychologische begeleiding om te werken aan de psychologische problemen die gelink zijn aan wat ze vroeger of recent hebben meegemaakt en om hun ontwikkeling en mentaal en sociaal welzijn te bevorderen.

We zijn er ons van bewust dat dit niet voldoende is. De ontmoeting met een psycholoog wordt vaak negatief onthaald. Dit geldt voor alle adolescenten. In het werken met NBMV's, wordt deze moeilijkheid nog verergerd door vooroordelen over "ziekte" of "de gek" die in elke cultuur heersen. Daarom is het belangrijk om een plaats in het leven van deze jongeren in te nemen om stigma's weg te krijgen. De psycholoog neemt deel aan de dagelijkse activiteiten van de organisatie: voorbereiding van de maaltijden, informele gesprekken in de woonkamer, begeleiding bij verschillende medische afspraken,... om een band te creëren en geleidelijk aan vertrouwen te scheppen en het de jongeren mogelijk te maken om hun angsten of negatieve voorstellingen te overwinnen.

De jongeren die gevolgd worden door de antenne in Namen die een individuele psychologische begeleiding willen krijgen kunnen ofwel naar Brussel komen om met de psycholoog te praten ofwel naar een partner dichtbij hen worden doorverwezen.

3. SCHOLING / OPLEIDING/ WERK

In Brussel en Namen begeleidt een referentiepersoon voor scholing de jongeren met betrekking tot hun scholing of opleiding.

Oriëntatie, inschrijving, bemiddeling

Elke jongere die door Mentor-Escale begeleid wordt, moet de referentiepersoon voor scholing ontmoeten. Deze gaat samen met de jongere zijn situatie, wensen en noden na.

Hij informeert de jongere over de werking van scholing en opleidingen in België. Hij begeleidt hem in de ontwikkeling van een school- of opleidingsproject en helpt, indien nodig, bij de inschrijving in een school of kwaliteitsvolle opleiding.

Over het algemeen begeleidt deze referentiepersoon de jongere doorheen zijn scholing of zijn opleidingsparcours en stelt samen met hem de tegengekomen problemen en mogelijke oplossingen vast.

De referentiepersoon kan ook als bemiddelaar optreden tussen de jongere en de school of andere instanties gelinkt aan scholing of opleiding.

De jongeren kunnen ook in contact met andere partners gebracht worden die zich dichtbij hen bevinden (diensten voor (vroegtijdige) schoolverlaters, buurthuizen, lokale missies,...).

Dit buurtwerk heeft als doel om elke uitval van de jongere te voorkomen.

Huiswerkbegeleiding

Onder coördinatie van de verantwoordelijke van het scholingsproject, verzorgt een team van vrijwilligers 3 maal per week een permanentie van 2 uur per week in Brussel (behalve tijdens de schoolvakanties) om de jongeren met hun huiswerk te helpen.

De bedoeling is om op de vragen van de jongeren over een bepaalde materie te antwoorden en om hen aan te sporen om een werkmethode te ontwikkelen die efficiënt is op lange termijn.

Tijdens het huiswerk maken de jongeren ook kennis met de noodzakelijke informaticahulpmiddelen: tekstverwerking, Excel,... Hiervoor worden meerdere computers met internettoegang ter beschikking gesteld aan de jongeren.

In Namen proberen we externe partnerschappen tot stand te brengen om huiswerkbegeleiding aan de jongeren aan te bieden. Tijdens de permanentie-uren wordt er ook een computer ter beschikking gesteld voor het huiswerk.

Beroepsinschakeling

Zowel in Namen als Brussel kan de jongere zich beroepen op hulp bij de zoektocht naar werk of een stageplaats. Een maatschappelijk werker schiet de jongeren ter hulp om een CV of een motivatiebrief op te stellen, om een sollicitatiegesprek voor te bereiden of om andere stappen te ondernemen die in lijn liggen met beroepsinschakeling.

Indien nodig verwijzen we de jongeren door naar diensten die gespecialiseerd zijn in beroepsinschakeling.

4. OPVANG IN EEN TRANSITWONING VOOR BIJZONDER KWETSBARE JONGEREN

Onder de jonge NBMV's die we begeleiden zijn sommigen nog kwetsbaarder door hun jonge leeftijd, hun fysieke of mentale gezondheid, hun talenkennis, hun vroeg moederschap, enz. Het gaat om jongeren die onvoldoende zelfstandigheid voor de dag leggen om in een autonome woning zonder toezicht te leven maar die hun plaats niet (meer) vinden in een klassieke opvangstructuur.

De opvang in een transitwoning wil de meest kwetsbare jongeren laten genieten van een nauwlettende omkadering binnen een woning met toezicht (voor een maximale periode van 18 maanden) om zich voor te bereiden om alleen te wonen in België.

Woning

Danzij verschillende samenwerkingsverbanden kan Mentor-Escale aan de jongeren 2 woonformules voorstellen als hulp bij de ontwikkeling van hun levensproject. Het gaat om gemeenschappelijke en individuele woningen.

Mentor-Escale beschikt momenteel over 12 transitwoningen in Brussel:

- Een appartement voor 4 jonge meisjes in Vorst (in samenwerking met het OCMW van Vorst)
- Vijf studio's en een appartement met 1 slaapkamer (deze zijn bestemd voor de jonge mama's met hun kind) dat beheerd wordt door het SVK (Sociaal verhuurkantoor) « Habitat et Rénovation », dat dichtbij het kantoor in Elsene gesitueerd is.
- Een appartement met 1 slaapkamer in Sint-Gillis. Deze woningen worden beheerd door het SVK « Logement pour Tous ».

Sinds maart 2015 beschikken we over drie bijkomende appartementen in Namen, in samenwerking met het OCMW van Namen en de Foyer Namurois.

Buiten de « standaard » individuele begeleiding zoals hierboven omschreven en de verplichting voor de jongeren om hun maatschappelijk werker minimum één keer per week te ontmoeten (de frequentie kan herbekeken worden in functie van de situatie van de jongere), voorziet de opvang in een transitwoning het volgende:

Regelmatige aanwezigheid van een opvoedkundige in de woning

De opvoeder is regelmatig aanwezig in de woning. Hij sensibiliseert de jongeren op dagelijkse basis om er geleidelijk aan betere voedings- en hygiënische gewoontes op na te houden, om onze sociale regels te integreren en om externe diensten beter te gebruiken (boodschappen, openbaar vervoer, wassalon, bank, enz.).

De opvoeder is ook aanwezig om op individuele wijze naar de jongeren te luisteren en om iedereen de kans te geven om zich uit te drukken. Hij is er ook mee belast om het groepsleven in de gemeenschappelijke woning in goede banen te leiden door middel van vergaderingen, informele gesprekken of activiteiten. Er wordt voor gekozen om de jongeren zoveel mogelijk naar eigen oplossingen te laten zoeken om de duur- en werkzaamheid ervan te garanderen.

Verplichte wekelijkse ontmoetingen

Deze ontmoetingen zijn verplicht en worden beheerd door de opvoeder. Ze bestaan uit huisbezoeken en hebben minimaal één keer per week plaats. Indien nodig kan dit aantal opgevoerd worden.

Het is een sleutelmoment voor de opvoeder waarin hij ter beschikking staat om te antwoorden op eventuele vragen van de jongeren, maar ook om de jongeren te observeren (Hoe staat het met de autonomie? Wat zijn hun moeilijkheden? enz.).

Tijdens deze bezoeken kan de opvoeder ook een bepaald onderwerp aankaarten dat hij via hulpmiddelen kan uiteen zetten (voedingspiramide, bezoek aan centra voor gezinsplanning, film over een thema, een spel,...).

In de gemeenschappelijke woning bestaan de ontmoetingen uit maaltijden in groepsverband.

Hierdoor kunnen de jongeren een band met elkaar scheppen, een moment met elkaar delen, samen delen en discussieren. Er worden ook regelmatig andere personen uitgenodigd voor de gemeenschappelijke maaltijden, vanuit gastvrijheid of omdat er nood is aan een specifieke ondersteuning (de refentiepersoon voor scholing, de psycholoog,...).

Deze bijeenkomsten kunnen ook helpen om elkaar op meer formele wijze te ontmoeten, om de jongeren aan te zetten om na te denken over hun voedingsgewoontes en om ze verantwoordelijk te stellen wat hun aankopen betreft (meer bepaald door ze te sensibiliseren over prijzen en etiketten). Het is een ideaal moment om een stand van zaken over het beheer van het appartement te geven en om terug te komen samen met de opvoeder op eventuele relationele problemen tijdens de afgelopen week en om elke jongere de mogelijkheid te geven om zijn plaats in de groep te verwerven. De nadruk wordt gelegd op het belang van solidariteit tussen de jongeren om zich ten volle in te zetten om hun project naar autonomie en succes concreet te maken.

Zoals hierboven uitgelegd, zijn sommige woningen met toezicht voorbehouden voor jonge mama's met hun kinderen. De bezoeken gebeuren door een opvoedster gespecialiseerd in opvoedingsondersteuning. De huisbezoeken maken het mogelijk om concrete ondersteuning aan te bieden met betrekking tot dagelijkse handelingen, ondersteuning van de ouders in hun educatieve taken door constructieve reacties en antwoorden te beaccentueren, onderwerpen zoals netheid, boosheid, de noden van het kind, communicatie, slaap, voeding, enz. en door eventueel een andere manier van reageren voor te stellen.

Deze regelmatige bezoeken zijn enkel zinvol op lange termijn omdat ze geduldig luisteren en een vertrouwensband vereisen.

Budgetbeheer

Om het aanleren van budgetbeheer te bevorderen, heeft Mentor-Escale een indirect budgetbeheer tot stand gebracht. De sociale bijstand van het OCMW komt eerst bij Mentor-Escale terecht alvorens het aan de jongeren bezorgd wordt en in meerdere keren per maand uitbetaald. Dit systeem laat toe dat we de jongeren geleidelijk aan kunnen leren omgaan met hun budget.

5. ONDERSTEUNING BIJ DE OPVOEDING AAN JONGE OUDERS

Zoals eerder al benadrukt, begeleiden we elk jaar veel jonge moeders of zwangere meisjes.

Om deze meisjes in staat te stellen om de werking en de veelheid van diensten voor jonge kinderen te leren kennen, begeleidt de opvoedster "jonge mama's" diegenen die dit willen in de zoektocht naar kinderdagverblijven, kleuterscholen, raadplegingen bij ONE, bij kinderartsen, huisartsen, vakantiecursussen, enz.

Zij waakt erover dat ze goed begrijpen hoe elk van deze instellingen werkt door te bemiddelen tussen de ouder en deze organisaties. Ook biedt ze aan de aanstaande moeders een begeleiding naar diensten ter voorbereiding op de geboorte (gynaecoloog, fysiotherapeut, verloskundige, enz.) die het best aansluiten bij hun situatie.

GROEPSACTIVITEITEN

1. ONTVANGSTRUIMTE

Het gelijkvloers en de tuin van het huis in Brussel zijn toegankelijk voor de jongeren tijdens de permanentie-uren.

De jongeren kunnen er banden scheppen, zich ontspannen, toegang tot informatie krijgen,... Er worden 4 computers met internettoegang en een telefoon ter beschikking gesteld zodat de jongeren op internet kunnen, hun huiswerk kunnen maken of voor verschillende administratieve stappen (zoektocht naar een woning, school, opleiding, werk, enz.).

Om het contact tussen de jongeren te stimuleren, werd er buiten een ping-pongtafel en binnen een kickerkast geïnstalleerd. Er is ook een hoek met zetels om gesprekken te voeren, om te lezen of om gezelschapsspelletjes te spelen. Kranten en tijdschriften worden ter beschikking gesteld. Er is ook een speelkamer voor de kinderen. In deze ruimte is er altijd een teamlid aanwezig die helpt om het levendig te houden.

In Namen is de ontvangstruimte open tijdens de permanentie-uren. De jongeren hebben er toegang tot een computer met internet en een telefoon. Er is ook een ping-pongtafel, gezelschapsspelletjes, tijdschriften en speelgoed voor kinderen.

Verwezenlijkingen:

De ontvangstruimte heeft in 2014 **2.762** deelnames geteld.

De ontvangstruimte in Brussel was, zoals voorzien, elke namiddag geopend en gaf de jongeren in een gastvrije sfeer toegang tot de computers, telefoon, kicker, ping-pong, speelgoed voor kinderen,...

In Namen heeft een mini-ontvangstruimte het mogelijk gemaakt dat jongeren elkaar konden ontmoeten in een comfortabele omgeving voor of na hun afspraken met het team en om toegang te krijgen tot een computer met internet.

2. SPORT

De sportieve activiteiten maken het mogelijk dat de jongeren een band met elkaar scheppen, dat ze zichzelf ontplooiën en dat ze zich kunnen ontspannen. Deze activiteiten kunnen op drie verschillende manieren georganiseerd worden:

- Sessies die enkel voor ons publiek georganiseerd worden: mountainbike, zwemmen,...
- Sportieve ontmoetingen met andere jongerengroepen van partners: voetbalmatch, sportdag,...
- Ter beschikking stellen van kaarten « Sport à l'ULB ». Een opvoeder begeleidt een kleine groep jongeren om deel te nemen aan verschillende sporten die door de universiteit georganiseerd worden: Franse box, buikdansen, basket,...

Verwezenlijkingen:

Er waren **81** deelnames voor :

- Fitness/gewichtheffen/training/fysieke conditie bij de ULB: 48
- Cricket (in Brussel met jongeren van Namen en Brussel): 14
- Mountainbike (tijdens een kamp): 7
- Paardrijden (tijdens een kamp): 6
- Multisportdag met partnerorganisaties (XL'J, Abaka, Synergie 14): 1
- Zwemmen: 1
- Boogschieten: 1
- Vertonen van WK-voetbalmatch: 3

3. KOOKATELIER

Op woensdagnamiddag kunnen de jongeren die dit willen, met de hulp van een teamlid, een maaltijd voor de ganse groep maken.

Vanuit het oogpunt van interculturele uitwisseling, kunnen de chef-koks van dienst de anderen een recept uit hun land van herkomst doen ontdekken. Diegenen die niet kunnen koken, kunnen zich laten bijstaan om een nieuw gemakkelijk en goedkoop recept te leren.

De aankoop van de boodschappen met een teamlid is ook een opportuniteit om aspecten van het budgetbeheer aan te kaarten. De maatschappelijk werker geeft informatie over voedingsaspecten tijdens de voorbereiding van de maaltijd.

's Avonds komen het team en verschillende jongeren bijeen om de voorbereide maaltijd samen op te eten.

Het kookatelier is een sleutelmoment in het opbouwen van gastvrijheid, maakt uitwisselingen mogelijk en versterkt het gevoel van verbondenheid met de organisatie, het gevoel van omkaderd te zijn en zorgt voor een veilig aanhechtingspunt. Het leidt tot vertrouwen tussen de deelnemers en het scheidt banden.

Het kookatelier wordt in Brussel elke week en in Namen één keer per maand georganiseerd.

Verwezenlijkingen:

Er vonden **31** kookateliers plaats voor een totaal van **124** deelnames van ontluikende chef-koks.

4. EXCURSIES EN CULTURELE UITSTAPPEN

's Avonds, op zaterdag of tijdens de schoolvakanties worden er dag- of halve dagexcursies en culturele uitstappen (theater, film, tentoonstelling,...) georganiseerd in Brussel, Namen en daarbuiten (bijvoorbeeld naar zee). Dit versterkt de band tussen de jongeren, zorgt voor ontspanning en voor de ontdekking van andere aspecten van het leven in België. Sommige van deze excursies liggen in lijn met de opleiding of het werk: ontmoeting van professionelen op de werkvloer, bezoek aan studie- en werkbeurzen,...

Verwezenlijkingen:

Er vonden **11** uitstappen plaats voor een totaal van **70** deelnemers:

- Bezoek aan Namen (met jongeren uit Brussel en Namen): 20
- Dag naar zee: 7
- Film "Sur les chemins de l'école": 6
- Film "Planet of the apes": 2
- Film en debat "Timbuktu": 4
- Patchworkfestival in het vluchtelingencentrum van Croix Rouge: 2
- Debatavond met uitwisselingen over de thema's schrijven en taal in de « La Licorne» in Ukkel: 1
- Bowling voor de jongeren uit Namen: 6
- Bowling (tijdens een kamp): 13
- Bowling en biljart: 5
- Schaatsen : 4

5. ARTISTIEKE EN CULTURELE ACTIVITEITEN

De artistieke en expressie-activiteiten vinden meestal in Brussel plaats. Ze worden projectmatig of aan de hand van specifieke activiteiten georganiseerd met concrete doeleinden die de jongeren vooruitduwen. Het gaat om initiaties en ateliers ter uitvoering van een project, kunststappen of creatieve werken in ontwikkeling.

De aangebrachte disciplines uit verschillende domeinen worden samen met de jongeren gekozen (volgens hun interesses):

- Podiumkunsten: muziek maken, theater spelen, dans, zang- of pianoinitiatie, CD maken,...
- Beeldende kunst: foto's, tekeningen,...
- Audiovisuele kunst: videomontage, maken van clips, reportages,...
- Geschreven kunst: poëzie (lyrics...), opstellen van een éénmalig krantje,...

Verwezenlijkingen:

Muziek stond in de schijnwerpers, meer bepaald door het project « Histoires croisées » dat in samenwerking met Samarconde gemaakt werd. Hierdoor hebben de jongeren zich kunnen uitdrukken door liedjes te schrijven, deel te nemen aan radiouitzendingen en finaal de opname van een CD.

Er namen **175** deelnemers mee, onderverdeeld in:

- « Klassiek » muziekatelier (opname van liedjes op de computer): 40
- Muziekatelier in NOH met jongeren van NOH (3 sessies): 9
- Muziekatelier met CADE met jongeren van CADE (2 sessies): 10
- Liedjes schrijven: 17
- Leren om begeleidend gitaar te spelen (met een stagiair-muzikant): 28
- Radiouitzendingen met Samarconde (voorbereiding en opname): 5
- Zang-, dictie en expressieoefeningen: 4
- Voorbereiding CD-project: 8
- Opname in een studio voor het CD-project: 24
- Voorbereiding concert « Sound of Etterbeek »: 3
- Voorbereiding en concert tijdens het NBMV-Festival: 5
- Zoektocht naar een koor en informeren over de academies: 1
- Opname en montage: 3
- Dans met Kinect: 6
- Maken van tekeningen op T-shirts (tijdens een kamp): 13

6. PRAATGROEP EN GETUIGENISSEN

De aangebrachte onderwerpen kunnen zowel « naar binnen » als « naar buiten » gericht zijn:

- Kennismaking « naar buitenuit »: kennismaking met de Belgische, Europese of andere culturen, uitwisseling over voorstellingen en vooroordelen van jongeren over landen en gemeenschappen (van hunzelf of anderen), over waarden (geluk, rijkdom,..), over nieuwe of ongekende zaken (voeding,...).
- Persoonlijke belevenis van de jongeren « van binnenin »: agressiebeheersing, relaties, eigenwaarde en assertiviteit, gevoelens, seksualiteit,...

De praatgroepen kunnen meerdere vormen aannemen:

- Filmdebat: een groepdiscussie na het bekijken van een film over een specifiek onderwerp.
- Externe gast: we kunnen ons beroepen op de expertise van genodigden van buitenaf die bekwaam zijn in bepaalde domeinen zoals gezinsplanning, ONE, enz.
Of voormalige jongeren die begeleid zijn geweest door Mentor-Escale en komen getuigen over hun levenspad.
- Een eenmalige praatgroep over een onderwerp dat aan bod is gekomen in het persoonlijk leven van de jongeren of in de relaties binnen de groep van Mentor-Escale om het onderwerp in perspectief te plaatsen en om er grondiger over te kunnen spreken. De psycholoog leidt het gesprek in samenwerking met de andere teamleden. Hierdoor kunnen de jongeren hun bekommernissen, voorstellingen en ideeën meedelen, zonder hen te stigmatiseren of te kleineren en met respect voor eenieder.

Verwezenlijkingen:

Er werden zes praatgroepen georganiseerd voor een totaal van **20** deelnames. Drie van deze sessies waren specifiek gericht op jonge Afghanen, in het bijzijn van de psycholoog en de Afghaanse begeleider. Ze hebben hun belevenissen kunnen delen en kunnen praten over thema's die hen bezighouden zoals eenzaamheid, relaties, drugs, de wet, het vluchten,... Een andere sessie had betrekking op het thema Facebook. De jongeren hebben er gepraat over de bescherming van je privéleven op internet. Er werden tot slot twee sessies in Namen georganiseerd waarin aan de jongeren de vraag werd gesteld hoe ze in België kunnen leven met hun cultuur van herkomst en ze hebben er gepraat over relaties en huwelijk in verschillende culturen.

We organiseerden ook **5 avonden** waarop de « anciens » van Mentor zijn komen getuigen over hun school- en professioneel parcours. De jongeren konden hun vragen stellen en, dankzij deze « anciens », tot het besef komen dat jonge vluchtelingen wel degelijk kunnen « slagen » in een heleboel domeinen.

Dit zijn de thema's die tijdens deze 5 avonden aan bod kwamen:

- Sociale beroepen
- Horeca
- Gezondheidsberoepen
- Bureauwerk
- Ambachten en de bouwsector

Deze ontmoetingen werden gefilmd en hebben geleid tot een documentaire die op dit moment gemonteerd wordt en die de realiteit van het leven van jonge vluchtelingen met betrekking tot hun socio-professionele integratie in België in vraag stelt en ons hiervan bewust maakt.

7. VERBLIJF MET OVERNACHTING

Elk jaar organiseren we, in functie van onze financiële mogelijkheden, tijdens de schoolvakanties 1 of 2 maal een verblijf met overnachting voor alle jongeren die gevolgd worden door Mentor-Escale.

Er worden sportieve, culturele, artistieke en andere activiteiten voorgesteld. Deze kampen geven de kans om kennis te maken met verschillende aspecten van het leven in België, net als de excursies. Ongeveer 10 jongeren nemen deel aan elk kamp.

Deze kampen dragen bij tot de algemene groepsdynamiek van Mentor-Escale. Wat de jongeren betreft, kunnen ze enkele dagen breken met de dagelijkse sleur om op krachten te komen, nieuwe horizons te verkennen en zich open te stellen naar anderen. Deze kampen maken het ook mogelijk voor de jongeren om het team op een andere manier te leren kennen en om hun vertrouwen in onze organisatie verder op te bouwen, wat een invloed heeft op het individuele werk dat met de jongeren verricht werd.

Verwezenlijkingen:

Dit jaar hebben we besloten om **één kamp** buiten Brussel te organiseren en **twee weken met specifieke activiteiten voor de jonge mama's en hun kinderen** in Brussel en in de omgeving (zonder overnachting).

Het leek ons namelijk belangrijk om speciale activiteiten tijdens de vakantie te voorzien voor de jonge mama's en hun kinderen. Eerder opgedane ervaringen hebben ons geleerd dat een verblijf met overnachting voor deze groep een zware logistieke voorbereiding vraagt en niet de optimale omstandigheden schept om activiteiten te verrichten. Daarom hebben we besloten om een kamp zonder overnachting te organiseren voor de jonge mama's en hun kinderen dat bestaat uit verschillende dagen met activiteiten gedurende de vakantieperiodes.

Het kamp dat plaatsvindt tijdens de paasvakantie, heeft 13 jongeren uit Brussel en Namen (elk de helft) bijeen gebracht. Op het programma stond mountainbiken, paardrijden, bowling, decoratie van T-shirts,...en natuurlijk leven in groepsverband, samen koken, eten, vrije tijd enz.

Tijdens de zomer namen er 9 jonge meisjes en 8 kinderen deel aan creatieve ateliers (verven, knutselen met zoutdeeg), uitstappen (Ter Kamerenbos, zwembad, zee, Brussel-Bad) en een voorleesatelier.

8. BURGERSCHAPSWEEK

We organiseren elk jaar twee weken in Brussel en één week in Namen vorming over burgerschap.

Het doel van deze vormingscyclus is om de jongeren de beginselen bij te brengen van de Belgische samenleving en om ze "sleutels" aan te reiken om België beter te begrijpen en zich beter uit de slag te kunnen trekken in het dagelijks leven. Deze activiteit vereist een zekere betrokkenheid van de jongeren, waardoor nieuwe leden van Mentor ook met anderen kennismaken en zin krijgen om geregeld naar onze lokalen terug te komen.

We willen dat de jongeren hun kennis goed kunnen uitdiepen en kiezen daarom voor een hele week dagelijkse opleidingen, in plaats van enkele sessies van een paar uur verdeeld over verschillende maanden.

De week wordt verdeeld in vier grote thema's, één per dag:

- Samenleven met elkaar (waarden, zeden en gewoonten bij ons en elders, cultuurshock);
- België (politieke instellingen, burgerschap, sociale zekerheid);
- Het dagelijks leven (Belgische diensten, gezondheid, rechten en plichten);
- Scholing en opleidingen (de werking en mogelijkheden ervan).

Vrijdag wordt er een zoektocht georganiseerd, "Meesters van de stad", om de jongeren aan te zetten om het zoeken op internet onder de knie te krijgen, om te tonen dat ze dingen kunnen uitzoeken en om fysiek een reeks vooraf aangehaalde plaatsen te bezoeken. Daarbij wordt hun zin voor oriëntatie en organisatie aangescherpt en leren ze efficiënt het openbaar vervoer te nemen. Deze dag wordt afgerond met een diploma-uitreiking, gevolgd door een gezellig feest.

Elke dag bestaat uit een theoretisch deel en een praktisch en/of ludiek deel. Zo zijn we op bezoek geweest in het Europees Parlement, bij Net Brussel en bij het departement onderwijs van de Franse Gemeenschap. Daarnaast hebben we een animator van de vzw Jeune Et Citoyen (JEC) ingeschakeld.

De vorming staat open voor de jongeren die begeleid worden door Mentor-Escale maar ook door jongeren die nog in een opvangcentrum verblijven.

Verwezenlijkingen:

De drie weken « burgerschapsvorming » gingen door: de eerste in Brussel tijdens de krokusvakantie (5 dagen), de tweede in Namen tijdens de Paasvakantie (5 dagen) en de derde in Brussel tijdens de grote vakantie (5 dagen).

Tijdens deze 14 dagen zijn er in totaal 125 deelnemers (één deelname = 1 jongere per dag).

Het programma van de Brusselse week in maart bestond uit:

- Dag 1: "Samenleven", spel om elkaar beter te leren kennen en een debat over multiculturaliteit.
- Dag 2: "België beter begrijpen", bezoek aan de Democratiefabriek, bezoek aan Parlementarium (Europees Parlement).
- Dag 3: "Goed wonen in Brussel", informatiesessie "Hoe kan men goed wonen in Brussel" en museumbezoek BIP "Wonen in Brussel".
- Dag 4: "Op weg naar school", informatiesessie over school en bezoek aan de ULB.
- Dag 5: Speurtocht in de stad langs nuttige plaatsen, partners, enz.

Het programma van de week in Namen bestond uit:

- Dag 1: Atelier over woningen, museumbezoek over het kapitalisme en reflectie over waarden.
- Dag 2: Atelier over scholing, bezoek aan SIEP en het "centre d'action interculturelle".
- Dag 3: Atelier over recyclage door de dienst « éco-conseil » van de stad Namen en bezoek aan de "ressourcerie namuroise".
- Dag 4: Atelier over sociale zekerheid en bezoek aan een ziekenfonds.

Het programma van de Brusselse week in augustus bestond uit:

- Dag 1: "Culturele diversiteit", spel om elkaar beter te leren kennen en debat over multiculturaliteit.
- Dag 2: "Goed wonen in Brussel", informatiesessie over woningen, de post, de bank,... en bezoek aan afvalsorteercentrum.
- Dag 3: "Scholing", informatiesessie over school en bezoek aan de lokalen van de "Fédération Wallonie-Bruxelles".
- Dag 4: "België beter begrijpen", informatiesessie over België, animatie over democratie door de vzw « Jeune Et Citoyen », een bezoek aan het Europees Parlement.
- Dag 5: Speurtocht in de stad langs nuttige plaatsen, partners, enz.

9. FEESTELIJKE MOMENTEN

We organiseerden meerdere feestelijke momenten in een gastvrije en gezellige sfeer. In plaats van van Mentor een neutrale plaats te maken, geven we er de voorkeur aan om van deze gelegenheden te profiteren om zowel de cultuur van herkomst van de jongeren in de kijker te zetten, als hen de Belgische of westerse tradities te laten ontdekken.

Wat het thema ook is, de feestjes bestaan uit meerdere componenten: creatieve ateliers voor de kleinsten en ouderen (make-up, knutselen, sprookjes,...), historische verhalen, presentatie en evaluatie van de activiteiten van Mentor, feestmaaltijden, concert van de jongeren die deelnamen aan een muziekatelier en/of een dansavond,...

We organiseren ook een feest met Nieuwjaar, aan het einde van het schooljaar, Halloween, Sinterklaas en feesten ter ere van een bepaald land (bijv. Guinee, Afghanistan, België).

Tijdens deze feesten nodigen we meerdere partners uit om onderlinge kennismaking en uitwisselingen te bevorderen.

Verwezenlijkingen:

Het eerste feestelijke moment vond plaats in februari, ter ere van Afghanistan. Dit feest werd in Brussel gehouden met ook jongeren uit Namen en van verschillende partnerorganisaties (NOH, Minor N'Dako, Pensionnat Jules Lejeune). Op het programma stond een voorstelling van de activiteiten van Mentor, een voorstelling van Afghanistan, een demonstratie van traditionele dans, een Afghaanse maaltijd en een dansavond.

Zowel in Brussel als in Namen werd in juni het einde van het schooljaar gevierd met een kookatelier en een collectieve evaluatie in Namen en een BBQ, voorstelling van de zomeractiviteiten en concerten in Brussel, waarvoor ook jongeren van partnerorganisaties uitgenodigd waren (SOS Jeunes, Ulysse).

Tot slot werd er eind augustus een specifiek evaluatie-etentje georganiseerd voor de jonge mama's.

Deze **4 evenementen telden een totaal van 58 deelnames** door de jongeren

van Mentor.

10. ACTIVITEITEN VOOR JONGE OUDERS EN HUN KINDEREN

Ontmoetingen met deskundigen

Tijdens deze bijeenkomsten kunnen bepaalde problemen op gemeenschappelijke wijze aangebracht worden, kan er in alle vrijheid gesproken worden, bepaalde moeilijkheden besproken worden, een antwoord van een gespecialiseerde professional bekomen worden maar ook genoten worden van de deskundigheid van elke jongere.

Deze ontmoetingen gebeuren in samenwerking met de centra voor gezinsplanning, « la Senne » en ONE en willen de toegang tot informatie over contraceptie, zwangerschap, seksualiteit, intimiteit, evenwicht binnen een relatie, vrouwelijke verminking, opvoeding, enz. vergemakkelijken. De behandelde thema's variëren in functie van de vragen die zo nu en dan naar boven komen.

De deskundigen kunnen ook op informele manier deelnemen aan de groepsactiviteiten om een vertrouwensband op te bouwen en zich toegankelijk op te stellen om te antwoorden op specifieke vragen van de jonge mama's. Dit kan zowel in groepsverband als in individuele ontmoetingen gebeuren.

Activiteiten voor ouders en kinderen

De aanpak van de eerste kinderjaren en van de bijdrage aan de beleving, verschilt van de ene ten opzichte van de andere cultuur en omgeving.

In Franstalig België bestaan er verschillende institutionele middelen, al dan niet mondeling, waarvan het de moeite loont om ze te leren kennen, toe te passen in functie van de persoonlijke kijk van eenieder. Door ze dit te leren, kunnen gevluchte ouders alternatieven voor (materiële of immateriële) instellingen van hun land vinden, kunnen ze hun culturele gewoontes naar waarde schatten met betrekking tot de beleving van de eerste kinderjaren en kunnen ze tegelijkertijd de band met hun kinderen versterken.

Concreet gezien bieden we activiteiten aan voor de beleving van de vroege kinderjaren (babyverhalen, muzikaal beleven, psychomotoriek, zelf te maken speelgoed, uitstapjes naar het park, boerderijbezoek, zwemmen, zang, artistieke beleving, ontdekking van de natuur, baby massages,...) en activiteiten om

vertrouwd te geraken met de bestaande instellingen (bibliotheken, spelotheken,...). De jonge mama's uit Namen kunnen naar Brussel komen om hieraan deel te nemen aangezien er nog niet veel activiteiten in Namen georganiseerd worden.

Verwezenlijkingen:

Er hebben **25** activiteiten plaatsgevonden met **191** deelnames:

- Psychomotoriek: 6
- Piknik in het park en speeltuin: 4
- Muzikale animatie: 7
- Fotoshoot in een studio: 13
- Gezonde tussendoortjes: 6
- Voetreflexologie: 4
- Bezoek aan de serres van Laken: 5
- Etentje en knutselen: 5
- 4 x boekenatelier met de bibliotheek van Elsene: 11
- 3 x zwembadbezoek in Brussel: 8
- Zwembadbezoek in Namen: 2
- Verven: 3
- Knutselen met zoutdeeg: 7
- Ter Kamerbos: 3
- Dag naar de zee : 12
- Brussel-Bad: 5
- Theater Ratinet: 6
- Haak- en knutselatelier: 6
- Halloween : 36
- Sinterklaas: 42

PARI MENA, DE AFDELING VAN MENTOR-ESCALE IN NAMEN

PARI MENA (Parcours vers l'Autonomie et la Responsabilisation Individuelle de MENA et anciens MENA), de antenne in Namen, opende ongeveer twee jaar geleden zijn deuren.

Sinds 1 januari 2014 bestaat ons team uit 2 voltijdse equivalenten: Sébastien BOCKET (voltijds maatschappelijk werker), Aurélie FIEREMANS (halftijds coördinatrice) en Pauline die ons team vervoegde als halftijds maatschappelijk werkster. We verwelkomen elk jaar ook een stagiair maatschappelijk werk.

Door de komst van Pauline hebben we bepaalde aspecten van onze individuele begeleiding verder kunnen ontwikkelen: huisbezoeken in de woningen van de jongeren, begeleiding bij scholing en opleiding en de begeleiding van jonge mama's.

In 2014 hebben we aan **36 jongeren** een **individuele begeleiding** kunnen aanbieden. En de nieuwe aanvragen tot begeleiding zijn nog steeds talrijk: onze wachtlijst bedraagt op elk moment een tiental jongeren.

Naast de individuele begeleiding, bieden we een beperkte collectieve werking aan: deelname aan een kamp, feestelijkheden, organisatie van 2 modules van de vorming rond burgerschap, praatgroepen, socio-culturele activiteiten, maandelijkse kookateliers.

We zijn ook van start gegaan met een project rond nauwlettende begeleiding in een woning met gedeeltelijk toezicht voor 4 bijzonder kwetsbare jongeren, zoals sinds enkele jaren al in Brussel wordt aangeboden. Dit project gebeurt in samenwerking met de « Service d'Aide à la Jeunesse », het OCMW van Namen, de « société de logement publics le Foyer » en Mentor-Escale. Het project werd begin 2015 tot uitvoering gebracht.

2014 was een jaar van verankering in het institutionele en associatieve netwerk van Namen. We zijn mede-dragers van het NBMV-platform van Namen, we zijn geïntegreerd in reflectie- en werkgroepen samen met organisaties die een doelgroep hebben die gelijkaardig is aan het onze, we hebben onze samenwerking met de opvangcentra van waar onze jongeren komen versterkt, net als onze samenwerking met het OCMW van Namen. De komst van Pauline heeft ook geleid tot een nauwere samenwerking met de scholen en opleidingscentra van onze jongeren.

De oorspronkelijke « uitdaging » van het project is goed gelukt, de nieuwe « uitdaging » zal bestaan uit het vinden van oplossingen om dit mooi en noodzakelijk project te kunnen verder zetten.

HET TEAM

In 2014 bestond ons team uit:

In Brussel:

- **Voltijds bezoldigde personeelsleden:**

- een directrice: Bénédicte Adnet
- drie maatschappelijk werkers: Etetu Mekonen, Sarah Gödert, Ilse Bamps
- een gespecialiseerd opvoeder: Yves Delbar
- een animator: Michaël Damman
- een sociaal begeleider: Brahim Miloud
- een administratief en financieel verantwoordelijke: François Muhire

- **Deeltijds bezoldigde personeelsleden:**

- een projectleidster: Dorothee Maréchal
- een opvoedster: Carine Vanderaa
- twee maatschappelijk werkers: Sandra Tailhades, Cécile De Gernier
- een psychologe: Stefania Giagnorio
- een onderhoudsverantwoordelijke: Lucina De Guzman

- **Vrijwilligers:** Sommigen hebben meerdere uren per week het onthaal voor hun rekening genomen, anderen hebben geholpen met de studiebegeleiding of in andere specifieke domeinen (fondsenwerving, workshop rond huisvesting,...).

Hartelijk dank aan: Olivier Nathalie, Odile Troiano, Lynn Shroeder, Michèle Rens, Olivier Dierickx, Jean Knepper, Lucie Mach, Elisa Beltramini, Wiegand Nayla, Christiane Permanne, Aimee Van Vliet, Frederic van Zinnicq Bergmann, Jessica van Zinnicq Bergmann, Wouter Gelade, Anissa Tahri, Amandine Seifert, Evertjan Jacobsen

Onze dank gaat ook uit naar het team van Allianz Worldwide Care, die ons onder andere geholpen heeft om een woning bestemd voor de jongeren te herschilderen, net als tijdens ons evenement om fondsen te verwerven.

- **Stagiaires:** Dit jaar verwelkomden we Clara Plouzet, Louise Cherpion, Alissa Ghezel, Anais Coutier, Antoine Louyet, Omar Manek, Chloé Allen, Pedro Diaz Marrin, Myriam Oussour, Thomas Gill.

In Namen:

- een coördinatrice/maatschappelijk werkster: Aurélie Fieremans
- een maatschappelijk assistent: Sébastien Bocket
- een maatschappelijk werkster: Pauline Mulquin
- stagiaires: Colline Galere en Hélène Veri.

VORMINGSPROCES

Het hele jaar door heeft het team zich gewijd aan permanente vorming en supervisie.

Supervisie

- Eén voormiddag per maand bespreken de teamleden samen met een externe supervisor de verschillende concrete situaties waarover ze vragen hebben.
- Tegelijkertijd wordt de werkwijze binnen Mentor-Escale ter discussie gesteld om het werk van de supervisors te integreren en de resultaten ervan optimaal te benutten.

Vorming

- Diverse opleidingen werden gevolgd door hetzij het volledige team, hetzij enkele teamleden, naargelang de vastgestelde behoeften. Deze supervisie en vorming heeft de teamleden nuttige hulpmiddelen en methoden aangereikt om hun manier van werken te verbeteren, en heeft ze de gelegenheid geboden om na te denken over hun dagelijks contact met het doelpubliek.

SAMENWERKING EN LOBBYWERK

Mentor-Escale werkt steeds samen met andere partners, zowel via de uitwisseling van informatie als in het kader van de begeleiding van een jongere of van de uitwerking van een project.

In 2014 hebben we, naast de samenwerking met de opvangcentra, LOI's en voogden ook in rechtstreeks verband samengewerkt met o.a.:

- Abaka
- Het Sociaal Protestants Centrum
- Vzw Convivial
- CIRE
- Het OCMW van Vorst
- Vzw Dynamo
- Vzw Exil
- Vzw Gams
- Habitat et Rénovation
- Logement Pour Tous
- Mission locale d'Ixelles (Elsene)
- Vzw Planning familial Anderlecht
- Sos Jeunes
- Synergie 14
- Table d'emploi d'Ixelles
- Bureau voor Juridische Bijstand
- XL'J
- Het OCMW van Namen
- L'AMO Passages
- De dienst voor jeugdhulp (SAJ) in Namen en in Brussel
- ADAS
- Het Centrum voor Interculturele Actie van de Provincie Namen

Bovendien zijn wij betrokken bij reflectie over beleidslijnen die in meer of mindere mate te maken hebben met de opvang van NBMV's, en we nemen deel aan initiatieven ter hervorming en verbetering van het huidige beleid.

- Mentor-Escale is lid van de **Raad van Bestuur van CIRE** (*Coordination et Initiatives pour et avec les Réfugiés et Etrangers*) en van **Vluchtelingenwerk**, de Nederlandstalige tegenhanger van CIRE.
- De vzw is sinds haar oprichting lid van het **Platform Kinderen op de vlucht**. Het Platform werd in 1999 opgericht op initiatief van enkele organisaties die zich bekommerden om NBMV's, en omvat vandaag een twintigtal verenigingen, met als hoofddoelen de uitwisseling van informatie, betere begeleiding van minderjarigen in het kader van de huidige wetgeving, en het formuleren van voorstellen tot wijziging van wetten, administratie en procedures. We zijn ook lid van het *Plateforme Mena* (NBMV-platform) in Namen.
- Mentor-Escale is tevens lid van de **Sociale Coördinatie van Elsene**, die meer dan 80 verenigingen uit Elsene samenbrengt.

MENTOR / PARI MENA BETEKENT VOOR MIJ...

Tijdens onze jaarlijkse evaluatie, vroegen we de jongeren om de volgende zin aan te vullen:

Mentor / PARI MENA betekent voor mij...

"... een plaats waar ik me goed voel met de jongeren. Het is mijn familie want de opvoeders zijn er wanneer ik problemen heb... Er zijn er die ik alle dagen zie, zoals Brahim of Yves.

Toen ik een woning nodig had, was het dankzij hen dat ik de mogelijkheid heb gehad om mijn eerste woning in België te vinden en dat zal ik nooit vergeten." Moustapha, 16 jaar

" ...een familie. Ik kom vaak om hulp te vragen voor mijn woning, het OCMW, de school maar ook om deel te nemen aan de activiteiten, om mijn vrienden te zien en om allemaal samen te eten op woensdag."

"... het is goed want het is comfortabel. Het helpt me te leren leven." Mounira, 17 jaar

"...een omgeving die me veel helpt. Ik kan niet lezen of schrijven. Elke woensdag kom ik naar de Franse les met Aurélie en om samen te eten. Wanneer ik een probleem heb, kom ik naar hier of wanneer ik een probleem heb op school. Ik kom ook om te zeggen wanneer ik een afspraak heb bij het OCMW zodat mijn maatschappelijk werkster mee kan komen. " Marouf, 17 jaar

"...het is vriendelijk, het is goed. Ik hou van alle personen die er werken, het eten, het internet, tafeltennis." Zouhaire, 17 jaar

"Ik zit in het transitappartement van Mentor-Escale in Vorst. Dat is super voor mij want ik woon er samen met meisjes van mijn leeftijd en we doen veel samen – we blijven vrienden zelfs wanneer we weggaan en we gaan altijd in contact blijven. Ik kom naar Mentor-Escale voor hulp. Voor mij is Mentor-Escale familie voor altijd." Habi, 17 jaar

"Ik hou van de mensen die naar Mentor-Escale komen, het is zoals mijn familie. Ik heb respect voor iedereen. Ik hou ervan te spelen met de anderen, op woensdag ben ik er altijd voor het kookatelier." Abed, 19 jaar

"... het is een organisatie die jonge vreemdelingen helpt met school, administratie, actief leven en dat ons veel mogelijkheden biedt."

"... het is goed en verwelkomend. De werknemers hebben me veel geholpen met mijn administratie zoals bijvoorbeeld het OCMW, de gemeente, enz. Ik kom graag voor de activiteiten." Hawa, 20 jaar

"... het huis voor de NBMV's." Ziauddin, 18 jaar

"... mijn tweede familie want door PARI MENA lach ik, voel ik me goed in mijn vel, in één woord voel ik me thuis." Rougui, 20 jaar